

ΚΥΘΗΡΙΟΙ
Εάν θέλετε πολιτισμόν, εδμηρίαν, και
προσόδον, κατέχετε το ταχύτερον από τα βου-
νά σας εις το παρόν, και δημιουργήσατε
εκεί σύγχρονον πόλιν. Άλλως ο σημερινός δια-
σκορπισμός σας εις μικρονομία και μικρο-
συνοικισμούς, θα οδηγήσῃ ἀσφαλώς εις παν-
τελή ερήμωσιν τὴν νήσον σας.
«Φωνὴ τῶν Κυθέρων»

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΙΩΝ

ΚΥΘΗΡΙΟΙ
Κύριστε τὴν νήσον πόλιν σας εἰς τὸ Διακόφει.
Μόνον τὸ μέρος αὐτὸ σας ἐξορίζεται ὁριστικῶς
συγκοινωνικῶν ἐξασφάλισιν, και μόνον αὐτὸ
σας παρέχει ὅλα τὰ πλεονεκτήματα πρὸς ὑγι-
εινὴν διαμονὴν σας. Τὸ Διακόφει εἶνε ὁ τό-
πος ὁ ὁποῖος φυσικῶς ἐξυπηρετεῖ τὸ σύνολον
τῆς νήσου σας.
«Φωνὴ τῶν Κυθέρων»

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΑΪΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

ΕΤΟΣ 10ον - ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΓΡΑΦΕΙΑ & ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ - ΟΔΟΣ Θ. ΡΕΤΣΙΝΑ 33 - ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΔΕΥΤΕΡΑ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1934.-ΑΡ. 128

ΔΕΚΑ ΕΤΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΜΑΣ

Ἡ «Φωνὴ τῶν Κυθέρων» συμπλη-
ρῶναι διὰ τοῦ σημερινοῦ φύλλου τῆς
δεκαετίας δὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ'
ἣν ἐξεδόθη. Τὸ πρῶτον φύλλον τῆς
ἐκκυκλοφόρησε τὴν 8ην Δεκεμβρίου
ἡμέραν δευτέραν, τοῦ ἔτους 1924,
μετὰ τὸ ἀκόλουθον κύριον ἀρθρον:

ΕΠΙ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

«Εἶνε ἀνάγκη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ
ἐννοηθῇ, ὅτι ἡ «Φωνὴ τῶν Κυθέρων»
δὲν ἐκδίδεται ὡς ἐκδοτικὴ ἐπιχο-
ρηγία φιλοδοξίας, οὐδὲ νὰ χρησιμεύ-
σῃ ὡς ὁργανὸν πολιτικῆς ἐκμεταλ-
λέσεως, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον ὡς
προστασία τῆς Κυθηραϊκῆς συμ-
φύρατος τὰ ὅποια, κατὰ γενικὴν ἀν-
τίληψιν, ἀσφάλως παρεγνωρίστη-
σαν ἀπὸ τῶν ἐκαστοῦ Κυβερνήτας
τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς μας ἦεν οὐδό-
λως ὑπελειφθῇ τῶν ἄλλων διαμερι-
σμάτων τῆς χώρας εἰς ἐισφορὰς παν-
τός εἰδους διὰ τὴν ἑθνικὴν καὶ τὴν
Κρατικὴν ἀναγέννησιν, δὲν εἴχετο τῆς
σοβαρᾶς καὶ εἰλικρινοῦς προσοχῆς
τοῦ Κέντρου.

Εἶνε βέβαιον ἀφ' ἑτέρου, ὅτι καὶ
ὅσοι τῶν Κυθέρων δὲν κατεβλήθη
ἡ ἀναγκαία ἐκείνη προσπάθεια διὰ
τὴν ἱκανοποίησιν τῶν πολλοῶν ἀν-
ταγκῶν τοῦ τόπου μας, ἡ καὶ ἂν ἐξε-
δηλώθη κἄπως τοιαύτη, δὲν ἀπέω-
κον ἐν τούτοις ἀποτελέσματα ἐνδύμε-
να νὰ χαρακτηρισθῶσιν ἐπαρκῶς
εὐχάριστα.

Ἄλλ' ὁ χρόνος περὶ, καὶ ἡ νῆ-
σος μας ἐπιθυμῇ νὰ ἴδῃ τὰς ἐπιτα-
κτικὰς τῆς ἀνάγκης ἱκανοποιουμένης.
Τοῦτο δὲ δὲν θὰ πραγματοποιηθῇ,
παρὰ μόνον διὰ τῆς κοινῆς πάντων
τῶν Κυθέρων συνεργασίας, ἡ ἐν ἐν-
λόγῳ διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὅψ' ὅλων
μας τοῦ κοινῶς πρὸς τὴν γενετήριαν
ἡμῶν Πατρίδα καθήκοντος.

Καὶ ἐπὶ τὸ καθήκον τοῦτο ἡ «Φω-
νὴ τῶν Κυθέρων» καλεῖ τοὺς ἀπαν-
ταχοὺς Κυθέρους. Πιστεύει δὲ ἀναγ-
νάντως, ὅτι ἡ φιλοπατρία, ἀρετὴ ἥτις
διακρίνει αὐτοὺς πάντοτε, θὰ δημι-
ουργήσῃ νέαν καὶ συγχρονισμένην πε-
ρίοδον ἀκμῆς καὶ προόδου ἐν τῇ
γαλήνῃ μας νήσῳ.

Ὁ παρακολουθῶν προσεκτικὰ
τὴν ἐξέλιξιν τῆς νήσου μας κατὰ τὴν
διανομοποίησιν αὐτῆς δεκαετίας δὴν
συνομολογῇ, πιστεύομεν, μαζὺ μας
ὅτι πάντα ὅσα ἐν τῇ πρώτῳ κυ-
ρίῳ ἀρθρῳ τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς
διετυγχάνθησαν, ἐπετεύχθησαν πλήρως.
Διότι τὰ Κυθῆρα ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως
τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς ὄντως: ἐξυ-
χον τῆς σοβαρᾶς καὶ εἰλι-
κρινοῦς προσοχῆς τοῦ Κέν-
τρου, καὶ ἀκόμη διότι ἀπὸ τῆς
ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς ὄν-
τως: ἐξεδηλώθη καὶ κατε-
βλήθη ὑπὸ τῶν Κυθέρων ἡ
ἀναγκαία ἐκείνη προσπά-
θεια διὰ τὴν ἱκανοποίησιν
τῶν πολλοῶν ἀνταγκῶν
τοῦ τόπου μας.

νοποιεῖται ἀπὸ τὰς Φιλελευθέρων
Κυβερνήσεως τοῦ Κράτους.

Πάντες ἐπίσης οἱ συμπολίται γνω-
ρίζουν ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς δε-
καετίας αὐτῆς, διὰ τοῦ συνεχοῦς κη-
ρύγματος τῆς «Φωνῆς» περὶ τῆς ἀνάγ-
κης τὰ συντρέξουν καὶ οἱ ἔξω Κυ-
θηριοὶ καὶ προοδευτικὸν ἔργον τῆς
νήσου, κατορθώθη ὥστε ἀρκετὰ ἐκα-
τομύρια δραχμῶν νὰ εἰσέλθουν εἰς
τὸν τόπον μας δι' ἐξωραϊστικὰ καὶ
ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα, πρὸ παντὸς
δὲ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὁδικῆς
συγκοινωνίας μας.

Ἄλλ' τὸ ἔργον τῆς ἐφημερίδος αὐ-
τῆς δὲν ὑπῆρξε μόνον τὸ ἀνωτέρω.
Δι' αὐτῆς οἱ διεσκορπισμένοι παντα-
χοῦ τῆς γῆς Κυθηριοὶ ἐπεκοινωνή-
σαν μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα τῶν
καὶ μεταξὺ τῶν, καὶ ἡδυνήθησαν,
παρακολουθούσας τὴν κοινωτικὴν
κυθηραϊκὴν κίνησιν, νὰ ἐπάρκων
ται εἰς συνεχῆ ψυχικὴν ἐκπαίδει-
σιν μετὰ τοὺς οἰκείους τῶν, καὶ μετὰ
τοὺς φίλους τῶν καὶ νὰ δοκιμάζον τὰς
ἐκείνους ἐκείνας συγκινήσεις τὰς ὁπο-
ίας ἡ ἀνάμνησις τῆς γενετήριος εἰς
κάθε ξενιτευμένον τέκνον τῆς προ-
ξενεῖ.

Δὲν θὰ ἤκουον πολλὰ στήλαι τοῦ
σημερινοῦ φύλλου νὰ περιλάβουν ἔ-
στω καὶ περιληπτικῶς ὅσα πράγ-
ματα ἐκ τῶν ἀγώνων τῆς δεκαετίας
ἐπετεύχθησαν ὑπὲρ τῆς νήσου μας.
Τὶ νὰ πρωτοευνθυμίσῃ κανεὶς; Ζητή-
ματα σπουδαία, ἀγνώστα ἕως τότε
εἰς τοὺς συμπολίτας ἀλλὰ λίαν ἐνδι-
αφέροντα αὐτοὺς ἐσφύρησαν εἰς τὴν
ἐπιφάνειαν καὶ συνεζητήθησαν, προ-
καλέσαντα τὸ ἐνδιαφέρον πάντων διὰ
τὸν τόπον τῶν τὸν ὅποιον ἕως τότε
ἔθερε ἡ πλεονεξία τῆς ἀδιαφορίας καὶ
τῆς ἀδολείας ἐκμεταλλεύσεως.

Μέσα εἰς ὅλα ταῦτα δὲν πρέπει νὰ
λησμονηθῇ ὅτι ἕνας ἀνεκὸς ἀντι-
εὐχὴς κοινωνικῆς καὶ χριστιανικῆς ἡ-
θικῆς ἐπενευσεν καθ' ἅπασαν τὴν νῆ-
σον μας ὅταν, προσκλήσει τῆς ἐφημε-
ρίδος αὐτῆς, ὁ Κυθηραϊκὸς λαὸς προσ-
βλήθῃ διὰ πρῶτην φορὰν μετὰ ἐξο-
λέα του, μετὰ τὰς δημοσίας καὶ δημο-
τικὰς ἀρχὰς του, μετὰ ὅλον τὸ ἱερατεῖον
τοῦ εἰς τὸν Ἅγιον Θεόδωρον, διὰ νὰ
κλήνῃ τὸ γόνυ εἰς δέσιν πρὸς τὸν
Θεὸν ὑπὲρ πάντων τῶν ζώντων καὶ
τεθνωμένων εὐεργετησῇ τῆς νήσου.

Ἀς μὴ λησμονηθῇ ἐπίσης ὁ προ-
νομιανὸς ἐορτασμός τῆς ἐθνικῆς Ἑ-
κατοετητηρίδος μας καὶ ἐν Κυθῆ-
ροις, ὅστις ἔδωκε ἀφορμὴν νὰ ἐκτα-
νισθῇ ἕνα σημαντικόν ἔργον προ-
όδου ἐν τῇ νήσῳ μας, καὶ νὰ ἐξέλθῃ
ἕκτος εἰς τὸν τόπον μας διὰ νὰ τὸν
τιμήσῃ καὶ νὰ ἐξάγῃ τὴν μνήμην
τῶν ἐσχόντων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἑ-
θνικοῦ μας τέκνου, καὶ νὰ ἐκτι-
μήσῃ τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν μας.

Ἀπειρία ἄλλων ζητημάτων ἀπη-
σώλησαν ἐπὶ δεκαετίαν τὰς στήλας
τῆς ἐφημερίδος μας. Ἡ ἐκτεκνιστικὴ
ἀφ' ἑτέρου τῶν θεμάτων τῆς, τὰ δι-
δαντικὰ διηγήματά τῆς, ἡ ἀνεκδοτὰ
τῆς, καὶ ἡ ἐν γένει ἱστορικὴ καὶ φι-
λολογικὴ ὅλη τῆς, ἀποτελοῦν ἕνα ἀ-
πὸ τὰ ὁραιότερα στοιχεῖα τῆς ἀ-
ποστολῆς τῆς. Τὶ πρῶτον τὶ ὕστατον
νὰ ὑπενηλώσωμεν ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου
τῆς ἐφημερίδος.

Ὅλα τὰ κοινοτικά μας ζητήματα
ἐξετάσθησαν καὶ ὑπεψηφίσθησαν,
καὶ μία ἀμιλλὰ κατέλαβεν τὰς κοινῶ-
νιτικὰς μεταξὺ τῶν εἰς ἐκτέλεσιν προ-
οδευτικῶν ἔργων. Τὰ οικονομικὰ δὲ
συμφέροντα τῶν κοινοτήτων τὰ σχε-
σιν ἔχοντα μετὰ τὴν ἐκπαίδεισιν περι-
ορίσθησαν καὶ ἡ δημοσίαν συ-
ζήτησιν, καὶ τὰ ἀποδείχθησαν διὰ
τὴν προστασίαν τῶν καὶ ἡφ' ὧν
μέτρα ἐτελεσφόρησαν κατὰ τὸν ὅσον
ἔγνωστον εἰς τὰ προηγούμενα ἔτη.

Οὐδέποτε ἐπίσης ἄλλοτε ὅσον κατὰ

τὴν δεκαετὴ αὐτὴν περίοδον τὸ ἴδρυ-
μα τῆς Μονῆς Μυριτίδων ἐξασφάλι-
σε τὴν οικονομικὴν του ἐπαρκειαν
καὶ τὴν προστασίαν τῶν συμφερόν-
των του, καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε ἐγγώ-
ρισε τόσην ζήλευσιν ἐξῆν καὶ ἐν-
πρέπειαν εἰς τὴν διαχείρισίν του.

Ἀφ' ὧν τῶν Κυθηραϊκῶν λαὸν
δυνάμεθα μετὰ μίαν λέξιν νὰ χαρακτη-
ρίσωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν δεκαε-
τίων ὑπὲρ τοῦ τόπου μας προσπά-
θειαν τῆς «Φωνῆς τῶν Κυθέρων».
Καὶ ὑπῆρξαν πολλοὶ οἰκτιροὶ εὐθὺς
ἐξ ἀρχῆς ἐννοήσαν τὴν σημασίαν τῆς
ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς εἰς
ἕνα μικρὸν τόπον, ὅπως ἡ νήσος μας,
εἰς τὸν ὅποιον καμία ἀπολύτως προ-
γενεστέρα δημοσιογραφικὴ προσπά-
θεια δὲν ἡδυνήθη διὰ ἐκδοτικῆς.

Καὶ μὰς ἔγραψαν, καὶ μὰς ἐνε-
θάρρυναν εἰς τοὺς ἀγῶνας μας προ-
κατευόντες τὴν ἀποτέλεσμα τῶν. Καὶ
ἔχοντες μεταξὺ τούτων τὰ χαρακτη-
ριστικώτερα τὰ ὅποια καὶ εἰς τὸ ὅψ'
ἀριθμὸν 25 τῆς 31ης Ἰανουαρίου
1926 φύλλον μας ἐδημοσίωσαν,
προερχόμενα ἀπὸ ἐκτεκνὸν ἐν τῇ
πατρίδι διδάσκαλον καὶ ἀγαπητὸν
φίλον, τὰ ὅποια καὶ μεταφωρῶμεν
ἐνταῦθα οὐχὶ ἀνευ συγκινήσεως, δι-
ότι ἐκ τούτων καὶ μόνον καταδηλοῦ-
ται ἡ ὅλη διαφορὰ μεταξὺ τῆς κατα-
στάσεως ἥτις ἐπεκράτει ἐν τῇ νήσῳ
μας πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημε-
ρίδος μας, καὶ τῆς καταστάσεως ἥτις
ἐπαρκεῖ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκ-
δόσεώς τῆς. Μὰς ἔγραφε λοιπὸν πρὸ
ὅτι ὁ ἀκρίβως ἐκ τῶν ὁ ἀγαπητός
μας φίλος:

«Ὦν ἀγῶνα σου δὲν τὸν ἐνοίωσαν
ἀκόμη ὅλοι, γιατί ἔχουν οἱ συμπα-
τριῶται μας τρομακτικὴ καθυστέρη-
σις ἐν ζητήματι γενικοῦ ἐνδιαφέ-
ροντος. Πυκνὴ ἀμόρφωτος ἀτομι-
σμοὺ καὶ ἐγωισμοῦ περιβάλλει ἀκό-
μῃ τὴν ψυχὴν τῶν καὶ τὸ νοῦ τους.
Ἡ ἐξέλιξις διενεργεῖται βραδύτατα ἐ-
δῶ κατὰ. Ἀλλὰ τέλος πάντων καὶ
γίνεται. Τὸ ἐπὶ ἐπρόσθετος εἰς τὸ φω-
χὸ καὶ νησιὸν θὰ σοὺ ἀναγνωρίσῃ ἀργό-
τερα, ὅταν ἐπικρατήσῃ πλήρης κοι-
νωνικὴ ἡμερία καὶ ψυχικὴ γαλήνη».

Τότε θὰ φανῇ πόσον εἰργασθῇ
γὰρ νὰ σηκώσῃ τὸ πρῶτον φρόνη-
μα τοῦ τοιγάρ, καὶ νὰ τὸν ὠφελή-
σῃ καὶ ὡς ἄτομον καὶ ὡς σύνολον. Ἰ-
σως ὅμως εἶνε ἀνάγκη νὰ κοιτάξῃς
ἀκόμη, καὶ ἀσφαλῶς θὰ κοιτάξῃς,
ἕως ὅτου ἀτενίσῃς ὁρίζουσιν τὴν
αὐτήν.

Ὅκτω δὲ ἀπὸ τῆς δημοσιεύ-
σεως τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς ἔχοντες τὴν
ἡθικὴν ἱκανοποίησιν καὶ ἐπετεύχ-
την διὰ τῶν ἀγώνων μας νὰ κινή-
σωμεν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν συμπολι-
τῶν μας: «ἐν ζητήματι γενικοῦ ἐν-
διαφέροντος διὰ τὸν τόπον μας, νὰ
σηκώσωμεν τὸ πρῶτον φρόνημα τοῦ
τοιγάρ, καὶ νὰ τὸν ὠφελήσωμεν καὶ
ὡς ἄτομον καὶ ὡς σύνολον, ὅπως ἔγρα-
ψε καὶ ὁ καλὸς μας φίλος».

Ἐκοιτάσαμεν βεβαίως. Συνηντή-
σαμεν ἀπείρους καὶ σοβαροὺς δυσχε-
ρείας. Ἐδοκιμάσαμεν σκληρὰ ἀπο-
γοητεύσεις. Ἀντιμετωπίσαμεν τὸν
φθόνον, καὶ τὸ μῖσος, καὶ τὴν ὕβριν
ὅσοι τὰς παντοειδῆς τῶν ἀνδρείας μορ-
φᾶς. Τὰ παρεκκλινόμενα ὅμως ὅλα
αὐτὰ ὅχι διότι ἐπεκουρήθημεν εἰς
τὸν ἀγῶνα μας ἀπὸ ἄλλους, ἀλλὰ διό-
τι ἐπεκτεταμένα ἀπὸ ἀκλόνητον πί-
στιν πρὸς τὸ ἔργον μας σκοπὸς τοῦ
ὁποίου ἦτο ἡ ἐξυπηρέτησις ἐνδὸς ἀνω-
τέρου κοινωνικοῦ ἰδεώδους.

Δὲν ζητοῦμεν διὰ τοῦτο δάφνας.
Δὲν ἐπιδιώκωμεν τὸν ἐπαινον. Μὰς
ἀρετὴ ἡ ἱκανοποίησις τῆς ὁποίας ἀν-
τιλαμβάνομεν διὰ τῆς στήλας τοῦ δεκα-
τοῦ τῆς «Φωνῆς», μέσα εἰς
τὰς ὁποίας περιεκλείσθη ὅλη ἡ σора-
γὴ μας καὶ ὅλη μας ἡ ἀφοσίωσις

πρὸς τὸν πτωχὸν τόπον τῆς γεννή-
σεώς μας.

Καὶ ἤδη, ὅς μὰς ἐπιτραπῇ νὰ εὐχα-
ριστήσωμεν θερμῶς ἀπὸ τῆς θέσεως
αὐτῆς πάντας τοὺς ἀπανταχοῦ συμ-
εργάτας καὶ ἀνταποκριτὰς τοῦ φύλλου
μας, πάντας τοὺς πιστοὺς συνδρομη-
τάς του, καὶ πάντας ἐκείνους τοὺς
συμπολίτας καὶ ξένους οἰκτιροὺς, ὁμο-
φρονες πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς πε-
ποιθήσεις μας, συνήργησαν εἰς διὰ
τοῦ ὁλοῦ τῶν, εἰτε διὰ τῶν λόγων
τῶν, εἰτε ἐκ τῆς ἐν τῇ κοινῳίᾳ θέ-
σεως αὐτῶν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς
Κυθηραϊκῆς προόδου.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ANTI ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς μας τὸν ὁ-
ποῖον πολλοὶ βροσκοῦν ἐν μᾶς χαρίζε-
ται, ἐργεῖται, περικλείει καὶ ἐνα σωρὸ ἀπὸ
θεάματα καὶ δραματάκια πού ἄλλα γί-
νονται γνωστὰ καὶ ἄλλα μένον ἀγνωστα.

Ἐνὸς τέτοιου μικροῦ δραματός ἔπειτα
καὶ ἐγὼ ἀκούσιος μάρτυρας, καὶ ἐπιθυ-
μῶ νὰ τὸ παρουσιάσω εἰς τοὺς ἀναγνώ-
στας μου. Καὶ δὲν εἶνε ἀπὸ τὰ πλεονέ-
κτηματα γὰρ καίνας πού νοιώθουν τὴν
ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ.

Μιὰ πλούσια χωρὶς πού ἔχασε τὸν
ἄνδρα τῆς εἰς τὴν ἐπαρχία, ἐπῆρε τὸ
μοναχοπαῖδι τῆς, ἕνα χρεωμένον μι-
κρὸ ἀγοράκι, καὶ κατέβη νὰ κατοικήσῃ
εἰς τὴν Ἀθήναι. Ἐνοίκισσε λοιπὸν εἰς
τὸ πῆμpton πάτωμα μιᾶς ἀπὸ τῆς σημε-
ρινῆς πολυκατοικίας ἕνα διαμερίσματάκι,
καὶ ἐκεῖ ἔμενε μετὰ τὸ παιδάκι τῆς καὶ
μετὰ τὴν ὑπερτίμωσιν πού εἶχε φέρει ἀπὸ
τὸ χωριό.

Ἡ μάνα αὐτῆς πού ἡ Ἀθήναι τὴν ἐ-
τρέλλαινε μετὰ τὴν θάλασσαν τῆς, ἀγαποῦ-
σε τὸ παιδί τῆς, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶχε και-
ρὸ νὰ τὸ βγάῃ περίπατο, οὔτε καὶ τὸ
ἐμπιστευόταν νὰ τὸ βγάῃ περίπατο ἢ
ἐπαινεῖται τῆς. Καὶ τὸ παιδί κατ' ἀνάγ-
κην περιοριζομένη εἰς τὸ δωμάτιόν του πού
αὐτὸ ἦταν καὶ γὰρ τὸν ὕπνον του καὶ
γὰρ τὰ παιγνίδια του. Οὐτε δὲ καὶ τὸ
ὅπου εἶχε πλὴν γὰρ νὰ παίζῃ. Εἶχε μὲν
ταράτσα πολὺ ὑψηλὰ πού ἦταν πολὺ
ἐπικίνδυνον.

Μιὰ μέρα ἔκανα μιὰ ἐπίσκεψιν εἰς τὸ
ἴδιον πάτωμα καὶ εἰς τὸ ἀντικρινὸν ἀκρι-
βῶς διαμερίσμα τοῦ ὁρανοῦ παιδιοῦ πὲ-
ρὶ φιλικῆς μου οἰκογένειας. Ὅταν ἐτε-
λεῖσας τὴν ἐπίσκεψίν μου καὶ ἐφρονέ-
α, τὰ παιδία τῆς φιλικῆς μου οἰκογενείας
μετὰ ἐμπερίαν ἕως ἔξω εἰς τὸ διάδρο-
μον καὶ μέχρι τῆς σκάλας, καὶ πρὶν τ' ἀ-
ποχαιρετήσω, τοὺς εἶπα ὅτι θὰ περνοῦσα
αὐριο νὰ τὰ ἐπερῶ γὰρ νὰ πᾶμε περίπατο
εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ νὰ παίζουν εἰς τὸν κα-
θαρὸν ἀέρα.

Τὸ ὁρανοῦ παιδάκι, πού καὶ αὐτὸ εἶ-
χε ἀνοίξῃ τὴν ἐξώθυρα τοῦ δικοῦ του
διαμερίσματος καὶ εἶχε προβάλλει εἰς τὴν
σκάλα ἀκούοντας τῆς φωνῆς τῶν φι-
λικῶν μου παιδιῶν, μ' ἐπλησίασε μετὰ
κάποια συστολὴν ἀλλὰ καὶ λαχταριστὸν θά-
ρος, καὶ μὲν λέγει:

—Μὲ πᾶντε κύριε καὶ μένα εἰς τὴν
ἐξοχὴν.

Ἐπρόσεξα τὸν τόνο του, τὴν ματιὰ του,
τὴν ὀλὴν του ἔκφρασιν καὶ, ὡς πατέρας
καὶ γὰρ, ἐννοίωσα τὴν παιδικὴν ἐκείνην
λαχίστα, καὶ χωρίς νὰ σκεφθῶ ὅτι δὲν
εἶχα ἀκόμη γνωρίσει τὴν μετέρα του, τοῦ
ἐπεσχεθῆκα πῶς θὰ τὸ ἐπερῶ μετ' ἄλλων
παιδιῶν μαζὺ μου.

Καὶ ἐτήρησα τὸ λόγο μου. Τὴν ἄλλαν
μέραν ἐξήγησα τὴν δέσιν ἀπὸ τὴν μετέρα
τοῦ παιδιοῦ ἢ ὅποια ἐν τῇ μεταξὺ εἶχε
μάθει ἀπὸ τὴν φιλικῆς μου οἰκογένειας τὸ
ὄνομα μου, καὶ μαζὺ μετ' ἄλλων παι-
διῶν ἐπῆρα καὶ τὸ ὁρανοῦ, καὶ μ' ἔνα
αὐτοκίνητο ἐπήγαμε εἰς ἕνα μεγάλο ἐξω-
χικὸ κῆπο ἔξω τῆς πόλεως ὅπου τὰ
παιδιά ἐκοιταν λουλούδια, ἔτρεξαν, ἔφα-

γαν φρούτα καὶ διεσκέδασαν μιὰ χαρὰ.

Ἡ εὐτυχία τοῦ ὁρανοῦ παιδιοῦ δὲν
ἤμπορε νὰ περιγραφῇ. Ἦθελε συγὰ νὰ
βγαίγῃ περίπατο μαζὺ μου, καὶ δὲν τοῦ
ἐπέτρεπον τὴν εὐχαρίστησιν αὐτῇ. Μετὰ τὴν
ἀφίλειαν τῆς ἡλικίας του μοῦ ἐδιηγείτο
πόσον ὁρατὰ περνοῦσε εἰς τὸ χωριό, εἰς
τὴν ἐξοχὴν, μέσα εἰς τὰ χόρτα καὶ τὰ λου-
λούδια καὶ τὰ τρεχούμενα νερά μαζὺ μετὰ
ἄλλα παιδιά, καὶ πόση ἡσυχία ἦταν εἰς
τοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ του.

Ἐνδιεφέρθη γὰρ τὸ παιδάκι ἐκεῖνο,
καὶ ἐνεστεροίσθη τὴν δυστυχίαν του νὰ
εἶνε, διαρκῶς σχεδόν, κλεισμένο εἰς τοὺς
τέσσερας τοίχους ἐνὸς δωματίου, μονάχον,
μετὰ μιὰ ὑπερτίμωσιν χωρὶς, εἰς τὸ πῆμ-
pton πάτωμα ἐνὸς οὐρανοῦ, χωρὶς
παιδικὴν συντροφίαν, μετὰ μίαν μάνα πού ἡμι-
πορεῖ νὰ τ' ἀγαποῦσε, ἀλλὰ τοῦ εἶχε στε-
ρήσει τὴν μεγαλύτην χαρὰν, τὴν χαρὰν τοῦ
ἐπαίθρου, τοῦ ἡλιου, τῆς φυσικῆς ζωῆς.
Καὶ ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ βρεθῇ τρόπος νὰ
διορθωθῇ τὸ ἄτοπο αὐτό, ἐσκέφθηκα νὰ
μεσολαβήσω εἰς τὴν μετέρα τοῦ παιδιοῦ.

Καὶ δὲν βροῖκα ἄλλο τρόπο ἀπὸ τὸν ἐξῆς:
Ἐχάρισα εἰς τὸ ὁρανοῦ παιδάκι ἕνα γα-
λικο βιβλίον μετὰ διάφορα διηγήματα, καὶ
πρῶτον-πρῶτον τὸ ἀκόλουθον διηγηματάκι
τὸ Ἀλφόνσου Λωδὲ ὑπὸ τὸν τίτλον:
«Τὸ ξενιτευμένο παιδί», εἰς τὸ περιώ-
ριστο τοῦ ὁποίου ἔστω μιὰ ἔντονη κόκκι-
νη μολυβία.

Ἐἶνε τώρα εἰς τὸ Παρίσι, γράφει ὁ
Λωδὲ. Κρατοῦν δύο δωμάτια εἰς τὸ τέταρ-
τον πάτωμα, καὶ εἰς ἕνα ὁρόμο μετὰ
θλίβετον... Τέσσερα πατώματα ν' ἀνέβῃ
κανεὶς, μετὰ τὴν σκοτεινὴν σκάλαν πού τὰ πό-
δια σκονιάτουν, μετὰ τ' ἀδύνατα φῶτα
εἰς τὰ στενά ἰζάνια, μετὰ τὰ παρὰθύρα
τὰ ὑψηλὰ, μετὰ τὸν σταγὴν ἀπὸ τοὺς καπνοὺς
ὁρίζοντα, καὶ τοὺς ὑγροὺς τοίχους τῆς
στῆγης...

Ἐπῶρξε βέβαια κἄποια ἀβλή πού θὰ
ἤμπορετο νὰ παίζῃ ὁ μικρός. Ἀλλὰ ἡ
θυρωρίνα δὲν τὸν ἀφίει. Μιὰ ἀ

φίλον επρόκειτο το διήγημα αυτό με την έντονη κόκκινη μοβία που έχομαι εις το παιδί της, κ' έπειτα από μερικές μέρες πού την έπεσέφθη, αφού με εύχαριστησε για το ενδιαφέρον μου εις το μικρό της, μ' έβεβαίωσε με πολύ ευγενικό τρόπο, ότι ήγνώριζε πολύ καλά την σημασία της κόκκινης μοβίας.

Και πράγματι. Έπειτα από ένα μήνα, έπαυσε το μικρό μου φίλο και έγύριζε εις το σπίτι της εις την επαρχία, εις την άκρη της, εις τών καθαρών άερα, εις την ήσυχία και την εὐνυχία του άσπρου της παιδιού.

ΤΩΒΙΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ ΘΑΛΙΒΕΡΑΣ ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΩΣ

Τό διαρρέσαν έτος θά μείνη εις τών πολιτικνν ιστορίαν της Έλλάδος ως έτος ΘΑΛΙΒΕΡΑΣ ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΩΣ. Οδηγός έστι, εἰς τήν αὐτήν, δύναται ν' ἀντιδιδῇ τήν ἀνωτέρω ἀλήθειαν μελετώντας τὰ γεγονότα, τὰ ὅποια ἐλαβον χώραν κατά τὸ διάστημα τοῦ έτους.

Ο ἑλληνικός λαός παραπλανήθηκε ἀπὸ ψευθεῖς καὶ παχυλάς υποσχέσεις περὶ ἐξασφάλσεως τῆς εὐημερίας του, καὶ ἀπὸ ψευδῆ κηρύγματα τοῦ παλαιόκομμου κόμμου, καὶ ἀναδείχθη ὡς κινδυνεύων τὸν τοῖς γνωστοῖς ἀπὸ τὸ παρελθὸν καταστροφῆς της Έλλάδος, ἐδοκίμασε καὶ ἐξακολούθησε δοκιμάζων τὴν ἐκληρονομία ἀπογοητευθὲν ἀπὸ τὴν διακυβέρνησιν αὐτῶν.

Σωρεία πρόκειται τὰ γεγονότα τὰ μαρτυροῦνται ὅτι ὑπὸ τὴν διακυβέρνησιν τοῦ Παλαιόκομμου τοῦ Έλλάδος ἐπεδύν τὴν δόξα καὶ τὴν ἀσφάλειαν ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς εἰς Κράτος. Ἐκείνος δὲ ὅστις ὁ ἀπετόλμα νὰ περιγράψῃ αὐτήν, ὁ ἀνελάμβανε ἄλλων, καὶ ταχέως θά ἠναγκάσθαι νὰ παραιτηθῇ τοῦ ὁποιοῦ τοῦ.

Τίς πρῶτον τίς ὑστάτον νὰ ἐνθυμηθῇ κανεῖς; Τὴν παραλυσίαν τῆς Διοικητικῆς, τὸν ἐκφυλισμὸν τῶν διανοητικῶν, τὴν ἀναστάσιον τοῦ στρατευματος, τὰ ἐμπόδια διὰ τὴν λειτουργίαν, καὶ τὴν ἀπονομήν τῆς Δικαιοσύνης, τὰς ἀπανταχοῦ ἐξεγέρσεις καὶ τὰ παράπονα διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν κυβερνητῶν πρὸς τὰς παχυνούσας κοινωνικὰς τάξεις, τὰς δυσβάστακτους φορολογίας καὶ τὴν ἀρτίαν τῆς ἀκρίβειας τῆς ζωῆς, ἡ τὸ θαλάσσιον τῶν ἐξωτερικῶν μας ζητημάτων καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν κυβερνητῶν διὰ τὴν ἐνδοχώραν τῶν ἐνδόλων ἀτυχημάτων ἀνέμων τῆς χώρας;

Παντοῦ ὅπου καὶ ἂν στρέψῃ κανεῖς τὸ βλέμμα δὲν θά δύνασθῃς παρὰ εὐρησθῆναι εἰς τὴν κρατικὴν μηχανήν, καὶ δὲν ὁ ἀνετίθῃ ἄλλο παρὰ τὰς ζωηρότερας ἀνδυνάμεις τοῦ λαοῦ διὰ τοῦς κινδύνους ἀνατροπῆς τὰς ὁποίας οἱ ἴδιοι οὐ κυβερνῶντες παρασκευάζουν. Ἐκείνος δὲ ὅς ἐκ τούτου εἶνε ἡ ἀπόλεια τοῦ αἰσθητικῆς τῆς ἀσφάλειας καὶ τῆς γαλήνης τῶν πολιτῶν, καὶ ὁ ὁδὸς μελλόντων οἰκονομικῶν καταστροφῶν. Μὲτα εἰς δὲ αὐτὰ τὰ πολιτικά μας ἦσαν ὑπὸ τῶν τοιαύτων ἐπιτοχῶν κατὰ πᾶσιν, ὥστε νὰ παραδωρῶνται εἰς αὐτὴν καὶ δικαίαι καὶ ἄδικοι συγχρόνως.

Αὐτὸ ὑπῆρξεν ἐν δραχυλογίᾳ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μέχρι τοῦδε διακυβερνήσεως τῆς Έλλάδος ἀπὸ τὴν κυβερνήσιν τοῦ ἱστορικοῦ πλὴν «Ἡθικοῦ Ρυθμοῦ».

Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν ἐνδείξεις μαρτυροῦναι ὅτι τὸ ἀρχόμενον νέον έτος θά εἴναι καλύτερον διὰ τὴν Έλλάδα. Εἶνε τέτοιος ὁ κατήφορος τῶν ὁποίων ἐπὶ τὴν χώρα, ὥστε νὰ χρειασθῇ ὑπεράνθρωπος πρῶτος ἀγὼν διὰ ν' ἀνακατῇ. Ποιὸς δὲ θά εἴναι ἐκείνος ὅστις θά τὸν ἐπιχειρήσῃ;

Τὸ πολιτικὸν πρόβλημα τοῦ Έθνους διατελεῖ ὑπὸ ἐξωρίαν ἐκ φόβου δολοφονίας του. Οἱ ἀναδελφεοὶ καὶ δημιουργοὶ τῆς Έλληνικῆς Δημοκρατίας τελοῦν ὑπὸ καταδίωξιν, καὶ ὁ ἐκβλῶν τὸν πόνον του διὰ τὴν ἑλπίαν ὁλιβερὰν κατὰστάσιν δημοκρατικῶς λαοκρατίας ἐπὶ τὴν ἀπειλὴν τῆς κυβερνήσεως Φατριάς καὶ τῶν κομματικῶν τῆς μερᾶς.

Καὶ δὲν ἀπομένει ἄλλο παρὰ νὰ εὐχθῇ κανεῖς ὅπως ὁ καλὸς θεὸς τῆς Έλλάδος ὅστις τὴν ἔδωκε καὶ ἄλλοτε ἀπὸ δεκάς περιπτώσεις, τὴν δώσῃ καὶ τώρα διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν ἱστορικὴν τῆς ἀποστολήν.

ΓΛΥΚΑ ΣΤΟ ΤΣΙΓΑΡΟΧΑΡΤΟ

Ο κ. Γυμνασιάρχης Κυθήρων δασκιδάξει τοὺς χωρεῖς ἀναγνώστες του μετὰ ἐγκλὰ στὸ τσιγαρόχαρτο. Καὶ ὁ ἡμερησίος τύπος τῶν Ἀθηνῶν, διασπείρει τοὺς Τσιγαροὺς μετὰ τοῦς φιλολόγους... πυροβόλους τοῦ κ. Γυμνασιάρχου.

Γράφει λοιπὸν ὁ ἡμερησίος ἡμερησία ἐφημερίς τῶν Ἀθηνῶν «Ἐθνος» ὑπὸ τὸν τίτλον «Φιλόλογοι... πυροβόλοι»:

«Διὰ τὴν κατάληψιν 15 θέσεων πυροβόλων ὑπερβαλὼν αἰτήσεις καὶ παρουσιάσας ὅσων εἰς τὴν ἐπιτροπὴν νὰ κηρύξουν 612 ὑποψήφιοι! Μετὰ αὐτὴν συγκαταλέγονται καὶ πολλοὶ πτυχιῶχοι τοῦ Πανεπιστημίου, φιλόλογοι καὶ μαθηματικοί, ποὺ παραμένουν ἀδιόριστοι, ἐλλείψει θέσεων εἰς τὴν Γυμνάσιον. Καὶ ὅμως τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἀπέρηκε διὰ τοῦς ὑποψηφίους πυροβόλους γραμματικὰ προσόντα παρὰ ἀπολυτήριον τοῦ δημοτικοῦ Σχολείου μόνον. Ἀλλὰ μετὰ τὴν κεντημένην ταχέτητα ποὺ ἐξέρχονται ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου οἱ ἐπιστήμονες καὶ δὲν ἐδίδουν θέσεις, αὐτοὶ καὶ εἰς τὴν Πυροβόλικήν Ὑπηρεσίαν καὶ εἰς τὴν Ἀρχαιοφυλάκην καὶ εἰς τὴν διαμονὴν τοῦ Ταχυδρομικοῦ καθήλου δὲν ἀποκλείεται νὰ διεκδικήσῃ τις θέσεις ἐπιστήμονες...»

Γράφει ἡ ἡμερησία ἐφημερίς τῶν Ἀθηνῶν «Ἐθνος» ὑπὸ τὸν τίτλον «Πυροβόλοι καὶ φιλόλογοι»:

«Εἰς ἓνα τελευτῶν διαγωνισμὸν πυροβόλων, προσήλθον διεκδικηταὶ 15 θέσεις 612 ὑποψήφιοι. Καὶ μετὰ αὐτὴν αὐτὸν δικηγόροι, φιλόλογοι, τελεσιόφοι διαφόρων σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἑμπορικῶν σχολῶν.

Οἱ τελεσιόφοι αὐτοὶ νέοι, ποὺ συντρέφονται ν' ἀνέλθουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, διὰ τῆς πυροβόλικῆς ἀντίας, ἀποκλῶν τρε-

γικὸν δέγμα κρισεως, τὴν ὁποίαν διέχονται τὰ ἐλευθέρια—μαῦρον ἐλευθέρια!—λεγομένα ἐπαγγέλματα. Ἀλλὰ τὸ ἀνεγνωσμένον κίνημα τῶν δὲν στερεῖται καὶ καίτοι συμβολισμῶν. Ἰσως νὰ χρειάζονται πυροβόλοι, διὰ νὰ ὁρῶνται τὰ ὑπερβολικὰ ἀφῶτα τῆς Παιδείας, ἡ ὁποία ἀπὲρ ἀνίκανος νὰ θῇ τὴν πλῆθιν τῶν πιστῶν της.»

Γράφει ὁ διακεκριμένος χρονολόγος τοῦ «Ἐθνος» Χ. ὑπὸ τὸν ὅποιον κρύπτεται γνωστότατος καὶ διακεκριμένος διηγητὸς τῶν Ἀθηνῶν, πρῶτον ὑπουργός, φίλος τῶν Λαϊκῶν, τὸ ἔξῃς ὑπὸ τὸν τίτλον:

ΠΡΟΣ ΓΟΝΕΙΣ

«Ὁσῶς παρουσάζεται προκήρυξις διαγωνισμοῦ διὰ τὴν κατάληψιν θέσεων δημοσίων ἢ θέσεων εἰς Τράπεζαν, ἐκονομικὰς ὑποψηφίων προσέρχονται. Ἀλλ' ἡ εἰκὼν τῆς κρατούσης κοινωνικῆς ἀνωμαλίας ἐμφανίζεται μετὰ γοημῆς ἀδρότης εἰς τὰς αἰτήσεις πτυχιούχων πάσης Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ μετασχόντων εἰς τὸν διαγωνισμὸν πρὸς πλήρως ἐξέτιστον πυροβόλων. Τὸ γεγονός αὐτὸ μὴ ἐνθυμίζετο πρόσφατον γελοιογραφίαν παρισινῶν φύλλων. Εἰς πατὴρ ὁμῶς τὸν νεαρὸν θύον τοῦ εἰς μεσοκτὶν γραφεῖν αὐτέρας θέσεων διὰ νέους.»

—Εἶνε εἰκοσι δύο ἔτην. Διδάκτωρ τῆς Νομικῆς καὶ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. —Τὴν ἡμέραν ποὺ εἶνε ἐπὶ ἀδύνατον καὶ ἀσθενὲς... Τώρα ἀνιψίος μου ζητοῦσαν ἓνα οἰκονομικόν... ἀπαντᾷ ὁ ἐμπειρὸς τῆς συγχρόνου ζωῆς μεσίτης.

Τὴν ἰδίαν τυχὴν ἐκτραγῶδον διὰ σειράς ἐπιστολῶν τῶν πολυάριθμων ἀποσταλῶν καὶ πτυχιούχων τοῦ Πανεπιστημίου, ζητοῦντες νὰ ἐννοήσουν ὅσα καὶ ἔγραψε καὶ ἐκτραγῶδον αἰσθητικὴν τῶν ὁ ἐμπειρὸς ἐπὶ τὸν κομμουνισμὸν ἀνεργὸς ἐπιστήμων. «Εἶνε κομμουνιστὴς ὁ νεανίας ἐκείνος, διότι δὲν εὐρίσκει ἐργασίαν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν του κατάρτισιν. Τὸ αὐτὸ παραπλόνον διατυπώνουν ὁμοιοπαθεῖς συνάδελφοί του. Εἶνε ἐπίσης ἀνεργὸς ἡ σπουδάζουσα μετ' ἀνώνων ἐκτεταμένη εἰς ὑπόγειαν. Ὁσῶς ζῆτοιν θέσιν εὐρίσκουν ἀντιμέτωπον ἐπὶν ἱσχυρὸν πολιτικὸν τοῦ ὁμοίου καθεστώτος» ἡ τὸν ἐκμαστικὴν τῆς πέντας καπιταλιστικῆς φρονεῖν διὰ τὸ συγγενολόγῃ του. «Ὁσὸ εἶλοι οἱ ὁρίζοντες τῶν δαπανησάντων τὰς οἰκονομίας τοῦ ἀγρότου ἡ τῶν δαστῶν γονέων τῶν διαγράφοντων ἀπὸ τοῦ τοῖχου ἐνδὸς δημοσίου γραφεῖν ἡ τὴν θυρίδα μὲς τραπεζικῆς ἐγκαταστάσεως. Καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχουν οἱ ἱσχυρότεροι διὰ νὰ ὀδηγήσουν ἐκεῖ ἐννοούμενους, δι' αὐτὸ πταίει τὸ κοινωνικὸν καθεστὸς καὶ ζῆτοι ὁ Μάρξ. Οἱ κριτικὲς ἀντιλήψεις τῆς ζωῆς καὶ μάλιστα ἀξιοθρηνητικῆς καταβολῆς ὅλων καὶ ἡθικῶν ἐροδίων τῆς νεότητος διὰ νὰ κατακτήσῃ τὴν ἀνεῖν τῆς ζωῆς δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εὐρεθῇ. Παράδειγμα πρῶτος εἰς τοὺς γονεῖς τὰς ἐκπαιδευτικὰς αὐτῶν. Διότι αὐτοὶ ἀτυχῶς κατεστῶνται τὰ τέκνα τῶν πρὸς τὴν δυστυχίαν, ὅχι διότι τὰ σπουδάζουν, ἀλλὰ διότι ἀποβλέπουν διὰ τῆς σπουδῆς εἰς τὴν κατάρτισιν ἐνδὸς καθήματος ἐνδὸς δημοσίου γραφεῖν. Ἀνομιολογῶντες δὲ εἰς τὴν παροχὴν τίτλου—διδασκῶν σοὺ λέγει ὁ ἄλλος—διὰ τὴν ἐξασφάλειαν καλῆς προκίτης—πρόσον ἐκ τῶν ἀναπορεύτων διὰ τὴν ἀνιψίαν του νεοέλληνα. Δὲν πταίει ἡ ἀτυχὴς νεότης. Δὲν πταίει οὐτε καὶ ὁ Μάρξ. Ἀλλὰ εἴς αὐτῆς τῆς ψυχικῆς ἀνωμαλίας, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἀνεργία ὑποταγμένη μέσα εἰς τὴν τάξιν τῶν σπουδάζοντων, εἶνε τὸ κοινόν. Ἐκεῖ καλλιεργεῖται ἡ στερεὴ ἀντιλήψις περὶ τῶν σχέσεων τοῦ ἀτόμου ἐναντὶ τῆς ὅλης κοινωνικῆς ἀνταρτικῆς. Τὸ πλουτοκρατικὸν ἄστρον πρὶν νὰ τὸ διαδεχθῇ ἡ πένη. Καὶ τὴν χαρὰν τῆς πληρομνῆς βεβαίως ἡ εἰλπίς εἰς μελάνωσιν. Τὸ κλαυθρὸν πρὶν νὰ ἐξελεχθῇ εἰς κοῦν-παπῖ. Ἀν κλεισθὼν ὅμως οἱ γονεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνῶπιον ἐλπίσμενης εἰκόνης δημοσίου γραφεῖν ἡ τραπεζικῆς ἐγκαταστάσεως, τότε ὁ ἀποκαλυφθὲν ἐνῶπιον τῶν ὁληθινῶν ὁρῶν, εἰς τὸν ὅποιον πρῆπει νὰ χειρουργήσῃ τὰ παιδιὰ του. Πότε θά ἀνιψήσῃ δὲι τὰ κεφάλαια, τὰ ὅποια διαδέχονται διὰ νὰ κἀνουν δυστυχεῖς πολίτας, ὅς ἀπὲρβαλον πλοῦτος καὶ βωμὸς ἀρετῆς, ὅς τὰ ἐξερπύον εἰς τὴν γῆν ἡ τὰ ἀφάναν νὰ ταξιδεύουν μετὰ τὸ πᾶν τῆς ἀνελευθέριας βάρνης τῶν; Ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων ἐκτενερθὲς διὰ τὴν εὐτυχίαν μὲς κοινωνίας. Ὁ θέλων νὰ γίνῃ ἐπιστήμων διὰ νὰ ἐκτιμῇ εἰς τὸν βίον του δὲν πρῆπει νὰ σκέπτεται διὰ ὑπάρχον προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους, γινεὶ Τραπεζῆς διὰ νὰ γίνων γέφυρα εὐτυχίας καὶ πρὸς διακομνητικὴ τοῦ βίου...»

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς περιφέρειας μας κατέβηκε εἰς Κῦθηρα πρὸς ἐπισκέψαν τῶν σχολείων, μετῆθ καὶ εἰς Μυλοποταμὸν εἰς τὴν δημοτικὴν σχολεῖον τοῦ ὁποίου εὐρήνη θαυμαστικὰ ὄργανα καὶ ἄλλα εἶδη, προσερχόμενα ἐκ δωρεῶν τοῦ κ. Ἀμερικῆς ὑποψηφίου κ. Ἀνδρ. Ε. Στρατηγῶν. Καὶ ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς ἐνέμεινε χρόνος τὸν ὅπως ἂν πευθύνει μαθητὸν καὶ κολλητικὸν συγχαρητήριον ὡρὸς τὸν εὐγενῆ δαγερτὴν ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον λυσιμυθεῖα διότι, ἐλλείψει χρόνου, δὲν δύνασθαι νὰ δημοσιεύσῃμεν ὁληθρῶν.

Ἐξ αὐτοῦ ὅμως σημειώσαμεν μίαν περικνήνην σημαντικὴν ἡ ὁποία εἶναι ἐκ κολλητικῆς διὰ τὸν κ. Στρατηγῶν, δὲν εἶναι ὅμως καθόλου κολλητικῆς διὰ τοῦ διαφόρους ὁμογενεῖς συμπολίτας οἱ ὁποῖοι, ἐνθ' οὖν πλοῦτιζον μετὰ πολυτέλειαν εὐνοίας καὶ ἀγρυπνίας νανθῆλως τὰς διαφόρους ἐκκλησίας μας, δὲν πλοῦτιζον ὅμως καὶ μετὰ ἄλλα ὄργανα καὶ τὰ σχολεῖα καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα θά ἐξέλθουν μορφωμένοι αἱ νέαι γενεαί.

Ἐάν εἶνε καμμία ὑπερβολὴ—γράφει ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς πρὸς τὸν κ. Στρατηγῶν—ἂν ὅς ἐλεγον, καὶ τὸ διεκνήρξα ἐν τῇ νήσῳ, δὲ ἀποτελεῖται ἐν τούτῳ μοναδικὸν ἰσως φαίνεται μόνον Κυθῆριον μεταστάτον, οὐκ οὖν ἡ ψυχὴ δυνάται ἀπὸ τὰς δροφῆς καὶ προσδοκῆσαι ἰδέας. Ἰδοὺ διατί τὸν ὑπερλίαν ἀπλῶς, ἀλλὰ μετ' ἀνεκνῆνησαν βαθὺτατα αἱ πρὸς τὰ σχολεῖον Μυλοποταμὸν δωρεαὶ αὐτῶν.

Ἐχονμεν δεκάς δημοτικὰ σχολεῖα ἐν τῇ νήσῳ μας καὶ ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς δὲν διεπίστωσε διὰ κατὰ τὴν αὐτῶν ποσοτικὰς δωρεάς. Τοῦτο σημαίνει, δὲι ἡμεῖς οἱ Κυθῆριοι δὲν ἔχομεν οὐκ οὖν μίαν μίαν εἰς τὰς δωρεὰς μας πρὸς τὸν τόπον μας. Διότι δὲν εἴχομεν, πρὸ πολλοῦ ἀσφαλῶς ὅλα τὰ σχολεῖα μας θά εἶχον πλήρη καὶ ἀφθονὰ τὰ σχολικὰ τὸν ὄργανα, ὅπως τ' ἀπέντηται τὸ σχολεῖον Μυλοποταμῶν.

Δὲν ἀποκλείεται εἰς μερὶν σχολεῖα νὰ ἐδωρῆθαι κατὰ κατὰ τὰς διαφόρους περὶ-

Ο κ. Ι. ΦΑΡΔΟΥΛΗΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Μεγάλα ὕψηξαν, ὅτι: μὰς γράφουν ἐκ Νέας Υόρκης, αἱ περιποιησὶς τὰς ὁποίας ἐπεδαφίλευσαν οἱ ἐκεῖ συμπολίται εἰς τὸν καλλιτέχνην τὸν ἀσκατὸς κ. Ι. Φαρδούλην. Πάντες ἐποδομολογηθῆσαν νὰ τὸν φιλοξενήσουν εἰς τὰς οἰκίας των διὰ νὰ δεῖξουν τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην των καὶ ἐκτίμησιν των.

Ὁ κ. Φαρδούλης εἶναι κατασκευαστικὸς ἀπὸ τὰς περιποιησὶς αὐτῶν, καὶ δὲν παραλείπει εἰς καθεὶ εὐκαιρίαν νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαρὰν του καὶ τὰς εὐχαριστίας του πρὸς πάντας ξεχωριστῶν δὲ ἀνάνυσιν δὲ διατήρησιν τοῦ δέπνου τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος ἥτις ὑπῆρξε τὸ ἀποκαρῶφισμα, οὕτως εἶπεν, τῆς μεγάλῃς ἐκτίμησεως τῶν συμπολιτῶν μας πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν αἰτίαν του.

Κατὰ τὸ δέπνον αὐτὸ, μετὰ τῶν ἄλλων τὰ ὁποῖα ἐλήχθησαν ὑπὲρ τοῦ κ. Φαρδούλη, ἀπηγγέθη καὶ ἓνα ποίημα, δημοφύνημα τῆς μικρᾶς δεσποινίδος Κυρίας Γεωργίου Μαρσέλλου, πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Φαρδούλη. Τὸ ποῖημα αὐτὸ τὸ ἀπῆγγελεν ὁ πατὴρ τῆς μικρᾶς κ. Γεωργίας Μαρσέλλου, διότι εἰς τὸ δέπνον δὲν παρεκρίθησαν παιδιὰ. Τὸ ποῖημα αὐτὸ πρὸς τὸν ἀντιθέτον κατωτέρω, ὡς χαρακτηριστικὸν τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς ἀφελείας παιδικῆς κυθηραϊκῆς ψυχῆς πρὸς τὸν διακεκομμένον Κυθῆριον καλλιτέχνην:

Ἀηδόνια εἶνε ἀπειρα
πὺλὸς καθεὶς θαυμάζει,
μὴ ὅμως τοῦ Φαρδούλη μας
κινεῖται δὲν τοῦ μοιάζει.
Εἶν' ἄγγελος εἰς τὴν ψυχὴ
εἶναι αἰσθηματίας,
καὶ τὸ ὅραϊο του χαρμὶ
θὰ εἴλῃ ὁ Φειδίας.

Τιτὴ μεγάλη ἔδωκε
εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα,
καὶ δόξασε τὴν Κῦθηρα,
τὰ καμὲ πλὴρ μεγάλη.

Εἶν' ὁ νέος μας Ὀρφεὺς
κ' αὐτὸ τὸ ἔδωκεν ὅλοι.
Χίλια καλῶς μὰς ὅρισε
γλυκύφωνον Φαρδούλη.

Οἱ ἀφελεῖς αὐτοὶ ἀλλὰ γεμάτοι ἀπὸ θαυμασμὸν καὶ ὑπερφάνεια παιδικὸν στίχοι γιὰ τὸν ἐξαίρετον καλλιτέχνη μας, ἐκρηγοῦσιν ἐκ τῆς θερμότητος ἀπὸ ὅλων τοῦς συναντηθέντων.

Ὁ κ. Φαρδούλης δὲ παραμείνῃ καὶ πέραν τῶν Χριστουγέννων ἐν Ἀμερικῇ, ὁρῶντες διότι νὰ ἀνταξίῃς τῆς φήμης του καὶ τοῦ ταλάντου του.

ματὰ, τὰ ὅποια ὅμως νὰ ἦσαν τοιαύτης φύσεως, ὥστε νὰ μὴ κινεῖται ἐν ἐνδιαφέρον τῶν κ.κ. ἐπιθεωρητῶν. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρῆπει νὰ νομισθῇ. Ὅτι δηλαδὴ ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα μας, πρῆπει νὰ ἐκδηλωθῇ γενναίως, ὅπως ἐξεδηλώθη ἡ ἀγάπη τοῦ κ. Στρατηγῶν πρὸς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου του, διὰ νὰ εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῇ διὰ κατ' αὐτὸν μόνον τὸν τόπον ἐξυμνεῖται ἀποτελεσματικὰ ὁ μαθητοκοσμος τῆς νήσου μας.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ

Δὲν εἶνε ἄγνωστον εἰς τοὺς συμπολίτας ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Διορόδης ἐπεθύμηται τὴν μετέθεσιν του ἐκ Κυθῆρων εἰς ἄλλην μητροπολιτικὴν ἑδρὰν πολυληθιστάτων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θὰ ἐκπληθῇ κανεῖς ἐκ ἀκούσῃ ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος μετεβή.

Μὴ ὅλιν οὖν τὰ Κῦθηρα δὲν ἦσαν συνειδητὰ νὰ γίνωνται κατ' αὐτὸν τὸν τόπον τοῦς Ἐπισκόπους των καὶ νὰ στεροῦνται τῆς αἰγλῆς ἥτις προσεδίδετο εἰς αὐτὰ διὰ τῆς παρρησίας των, πιστεύομεν δὲ δὲν ὁ ἀκούσῃ τὴν μετέθεσιν τοῦ Μητροπολίτου μας μετὰ δισταγμοῦ διότι, καὶ πρῆπει νὰ ὁμολογήσῃ ἐλλειπνῶς, ἡ Ἐπισκοπὴ μας ἦτο μικρὰ διὰ τὴν εὐφροσύνην τῶν προσόντων καὶ τῶν ἐκνοητικῶν τοῦ σημερινοῦ ποιμενάρχου των.

Τόπος στενὸς τὰ Κῦθηρα, τόπος μετὰ πληθύνον ἐλάττωσιν, μετ' ἀνταρξία ἡ οὐδοκαὶ ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα πρὸς τὴν λίσιν, μετ' ἀπορροπῶν ἐν ἑνὶ λόγῳ κῶλον δροσεως, θὰ ἦτο ἄδικον νὰ κρατοῖν ἐν ἀδρανείᾳ σχεδὸν ἓνα Μητροπολίτην τῆς ἀξίας τοῦ κ. Διορόδου. Καὶ νομίζομεν δὲ, ἀκριβῶς διότι ὁ πρῆπει νὰ σκεπτεται κανεῖς εἰς εὐφροσύνης λαϊκῶς μύτης τὰς ἐχούσας ἀνάγκην πνευματικῆς διδασκαλίας καὶ ἐπιβλέψας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας πρῆπει νὰ χαριστολογήσῃ τοὺς.

Αὐτοῦμεθα βεβαίως διότι χάνομεν τοιοῦτον Ποιμενάρχην, ἀλλὰ χαιρομεν διότι τὸν κερδίζομεν πολυληθιστάτων ἡμῶν περιφέρειαν. Δὲν χωρεῖ δὲ καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ διάβασις τοῦ κ. Διορόδου ἐκ τῆς ἱστορικῆς καὶ μακαριστῆς Ἐπισκοπῆς Κυθῆρων δὲν θὰ παραμείνῃ ὡς ἀπὴν ἀνάνυσιν, καθ' ὅσον αὐτὴ συνεδρῇ δι' ἔργων κοινῆς ὠφελείας καὶ ἐκδοτικῆς καὶ διότι ὁ ἀπαράμειντος εἰς εὐλογίας καὶ ἐννοίας λόγος του καὶ τὰ κηρύγματα των, ἐξοφῶν βαθεῖα καὶ ὀξείας τὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Κυθηραϊκοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ πάντες συνοδεύουν τὸν Σεβασμιώτατον μετὰ τῆς θερμότητος καὶ ἐλλειπνῶς εὐχῆς των εἰς τὴν νέαν διακονίαν του.

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Κατὰ μὲν μόνον ἐκ τῆς πληροφορίας ὅτι δύο Κυθῆριοι ἀστυνομικοὶ κατηγοροῦνται ὡς δρασταὶ τῆς ρίψεως τῶν βομβῶν, κατὰ τὴν ἐπαλήθεϊαν ἐν Πειραιεὶ τῆς δίκης Πολυχρονόπουλου—Καραθανάση καὶ Σίος.

Οὕτῃ ἥρξει, οὕτῃ κανεῖς, εἰμεθα βέβαιοι, Κυθῆριοι πιστεῖν εἰς τὴν τρομερὰν αὐτὴν κατηγορίαν. Ὅχι μόνον διότι οἱ δύο αὐτοὶ νέοι εἶναι γνωστοὶ ὡς ἐκ χαρακτηριστικῶν σημειῶνται καὶ ἀνδρωποὶ τοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ δὴλ τὸν ἀνατροπῆ καὶ αἱ οἰκογενεῖα των παραδόσεις, καὶ αἱ παραδόσεις τοῦ τόπου των, δὲν ἐπιτρέπουν καμμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀδοξότητος των.

Θὰ τὸν ὁμολογούμενος τροπιδὸς διὰ τὴν κυθηραϊκὴν οἰκονομίαν ἂν ἡλῆθευε μία παρομῶν, ὡς ἡ ἀνεργία, κατηγορία. Διὰ τοῦτο ὁλοκρῶν νὰ πιστεύομεν, ὅτι οἱ δύο νέοι ἀστυνομικοὶ ἐπέσαν ὄργανα σκευυρίας ἀκριβῶς διότι ἦσαν ἀνδρωποὶ τοῦ καθήκοντος καὶ ὅτι

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΑΡΧΗΓΙΑΝ ΤΩΝ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ κ. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Είς τὸν ὅτι δὲ 720 φύλλον τῆς ἐν Λευκωσίᾳ τῆς Κύπρου ἐκδομένης ἡμερησίας ἐφημερίδος «Πρωινή», ἐδημοσίευσεν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον εἰς τὴν θύραν τοῦ κυρίου ἀρθροῦ, ἡ ἀκόλουθος ἐξ Ἀθηνῶν Ἀνταπόκρισις τὴν ὁποίαν μεταφέρουσαν εἰς τὰς στήλας μας ὡς χαρὰν ἱστορικὴν τῶν πεπαιγμένων πολιτικῶν μας ἐξελίξωμεν.

ΑΘΗΝΑΙ, Δεκέμβριος.—Ἐνὰ ζήτημα ποὺ προκαλεῖ τὰς συζητήσεις καὶ διεγείρει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πολιτικοῦ μας κόσμου, ἰδιαίτερως δὲ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, εἶνε ἀναμφιβόλως ἡ διαδοχὴ τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ Κόμματος.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ κληρονομία προσεγγίζει,

Βενιζέλου ἐκ τῆς πολιτικῆς Ἀρχηγίας τοῦ Κόμματος, οἱ ἐπίδοχοι κληρονόμοι θὰ διαμοιρασθῶν τὴν κομματικὴν ἰλιαν ἀναλόγως τῶν προσωπικῶν τῶν συμπαινεθῶν καὶ τῆς ἰδεολογικῆς συγγενείας, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν πάντως ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη. Εἶνε δὲ οἱ κληρονόμοι οἱ ἑξῆς:

Καφαντάρης, Παπαναστασίου, Γονατᾶς, Παπανδρέου, Μαρῆς καὶ ἄλλοι σπουδαρχοῦντες νέοι πολιτευόμενοι, οἱ ὅποιοι ὅμως, ἐκ φόβου γελοιοποιήσεως, δὲν ἐκδηλοῦνται σήμερον περιοριζόμενοι ἀπλῶς νὰ ἐνεργῶν ἐκ τῶν παρατακηνίων ἢ νὰ ὑβρίζουν ἀπροκαλύπτως ὅσους φιλοδοξοῦν τὴν ἀρχηγίαν. Ἐξ ἄλλου ἐφε-

τιπολιτεύσιν, πρὸς αὐτὸν ἀπέειπον τὸν λόγον.

Ἄλλ' ὁ κ. Παπανδρέου δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνας πολιτικὸς Κοινοβουλευτικῆς ἀξίας. Εἶναι καὶ περισσότερο. Εἰς τὸ ἰδεολογικὸν πεδὶον ἀντιπροσωπεύει τὰς ἐξελικτικὰς τάσεις τῆς νεότητος, ἱστορικῶς δὲ συμπληροῖ καὶ ἐπεκτείνει τὴν κίνησιν τὴν ὅποیان ἤρξινεν ὁ κ. Βενιζέλος τῇ 1909. Ἀκριβῶς δὲ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης ἀπευθύνεται, ὅχι μόνον πρὸς τὸ Βενιζελικὸν στρατόπεδον, τοῦ ὁποίου δὲν πρόκειται νὰ κληρονομήσῃ τὰς ἀμαρτίας, ἀλλὰ γενικώτερον πρὸς τὰς νέας δυνάμεις τοῦ ἔθνους, ἀνεξαρτήτως κομματικῆς ἀποχωρήσεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ πρώτη σύγκρουσις τῶν φιλοδοξῶν θὰ ἐπέλθῃ ἐντὸς ὁλοῦ, ὅποτε θὰ ἐκλεγῇ ἡ ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία θὰ ἐκπροσωπῇ τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐν τῇ Βουλῇ. Πάντως θεωρεῖται βέβαιον ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου θὰ συμμετάσχῃ τῆς Ἐπιτροπῆς, λόγῳ δὲ δυνάμεως θὰ κατεχῶσιν τὴν ἀντιπάλω του—ἡ πρώτη σαφὴς ἐνδειξις τῆς νέας διαμορφώσεως τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων—καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς περαιτέρω ἐξελίξεως τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς.

Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Κατὰ τὸν Δοῦμκον

Πᾶσα ἡμέρα εἶναι μία ὑπαρξίς ἐν μικρῷ. Ὁ χρόνος ρυθμίζει τὴν ἀξίαν ὧν ἀγαθῶν. Τὶ ἀξίζουν οἱ φίλοι, τὰ βιβλία ἢ ἡ ὑγεία, τὸ πᾶν ἡμετέρον τὸν ταξιδίον ἢ αἱ ἐλπίδες τοῦ οἴκου, ὅταν δὲν ἔχομεν καιρὸν διὰ νὰ τὰ ἀπολαύσωμεν; Πολλοὶ εἰσὶν οἱ ὅτι ὁ χρόνος εἶναι χρῆμα· εἶναι πολλὴ περιουσία· ὁ χρόνος εἶναι ζωὴ. Καὶ ὅμως πόσοι ἐξ ἡμῶν, οἵτινες προσκολλημένοι ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ζοὴν, δὲν ἀπατάλλωσιν ἀφόβως τὸν καιρὸν τὸν ἡμετέρον! Κατὰ τὸν Σίλλερ: «Ὁ σὸς θὰ μᾶλλον εἶναι σιγῆς αἰτίας παρ' ὅτι οὐδ' αὐτὴ ἡ αἰωνιότης δύναται ν' ἀποδώσῃ».

Ἄς μὴ νομίσῃς ἐκ τούτων ὅτι ὡς ἰδεῶδες ἔγωγας ἐπιπλοῦς ἐγγασίας. Τούτωντι. Σιγῆς διατεταται εἰς ἀθήνας ἡδονᾶς καὶ λελογισμένης, εἰς ὑγιεινὰ παίγνια, εἰς οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ σχέσια καλῶς καὶ σοφῶς ἰδωμένα.

Μόνοι οἱ ὀκνηροὶ παραπονούνται ὅτι δὲν ἔχουν μίαν στιγμὴν εὐκολον διὰ νὰ κάμουν εἰς τὴν ζοὴν τὴν κατὰ τὸν ὅποιον φαντάζονται εἰς ἐπιθυμίαν. Πράγματι δύναται εἰς πάντας νὰ εὐχῇ τὸν καιρὸν διὰ νὰ ἐκτελέσῃ ὅ, τι ἀπεφάσκει νὰ ἐπιχειρήσῃ· ἔλλειψις χρόνου δὲν ὑπάρχει συνήθως, ὑπάρχει θελήσεως ἑλλείψις. Τὸ δὲ ἀληθὲς ἀγαθὸν τῆς ἀνέσεως εἶναι μόνον ὅτι μᾶς ἀφίνει ἐλευθερὰν ἐκλογὴν ἐπιλογῶν.

Κατὰ τὸν Σαίξπηρον: «Ὁ χρόνος ἔχει διάφορον ταχύτητα δι' ἕκαστον ἀνθρώπον. Θὰ εἶπαι διὰ πόσον βαδίζει, διὰ πόσον τριποδίζει, διὰ πόσον καλπάζει καὶ διὰ πόσον σταματᾷ ὁ χρόνος».

Δὲν ἔχουν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰς αἱ ὥραι ἀξίαν, ἀλλ' ὁ τρόπος καθ' ὃν τὰς μεταχειρίζομεθα.

Ἡ ὀκνηρία εἶναι ἡ μεγαλύτερα σπατάλη τοῦ κόσμου. Διὰ πόσον εἶναι ἀνυπολόγιστον καὶ ἀνεπανόρθωτον, διότι τὴν ὥραν ἧς ἀπῆλθε παρῆλθεν οὐδένα δύναμις τέχνης ἢ φύσεως δύναται νὰ ἐπαναφέρῃ.

Ὁ λόδοξ Τόκσεφιλδ εἶπεν πρὸς τὸν υἱὸν του: «Πᾶσα στιγμὴ καλὸς διατεταται εἶναι κεφάλαιον κατατεθὲν ἐπὶ ἀδρόφ' ὅκα».

Ἡ ἀνδορμία καρδία ὁμοιάζει τὴν μυλὴν περὶ ὅσον ῥιπτεται γέννημα, ἀλλ' εἰ καὶ μεταβάλλει τοὺς κόκκους εἰς ἄλευρον, ἀμα παύσῃ τὸ γέννημα, ἀλλ' εἰ καὶ καὶ τρεῖται αὐτὴ ἡ ἰδέα—λέγει ὁ Λούθηρος.

Τὸν ἀνθρώπον δὲν φονεῖ ἡ ἐγγασία, ἀλλ' ἡ μέμνη.

Ἡ ζοὴ τοῦ ἀνθρώπου διακεῖται ἐβδόμη-κοντα εἰς περὶτον, ἀλλ' ἐκ τούτων πόσα, πόσον ὀλίγα μᾶς ἀνήκουν, πόσον ὀλίγα μένουσιν εἰς τὴν διαθεσίμην μας, ἀνὰ ἀφαιρέσειν τὰς ὥρας τοῦ ὕπνου, τοῦ φαγητοῦ, τοῦ καλλωπισμοῦ καὶ ἄλλας.

Ἐξῆς, ἔλεγεν ὁ Λάμπ, πενήτηκοντα εἰς ὀκτώμια, ἀλλ' ἀνὰ ἀφαιρέσειν τὰς ὥρας καθ' ὅς ἐστιν διὰ ἄλλους καὶ ὅχι δι' ἐμὲ, δὲ εὐρύτερ' εἶναι ἀκόμη νεώτερος ἀνθρώπος.

Ἐν τούτοις νομίζω ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀφαιρῶμεν αἱ ὥραι, κατὰ τὰς ὁποίας ζῶμεν διὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείναι, ἐνίοτε πολυαριθμοῦνται, αἵτινες δὲν ὠφελοῦνται οὐτε ἡμᾶς οὐτε τοὺς ἄλλους.

Εἶναι πολλὰς ἀδύνατον ν' ἀποφύγωμεν τὴν ὀδύνην, ἀλλ' εἰς οὐδὲν εἶναι συνηθισμένον νὰ διατελῇ πάντοτε ἀσχετοῦς. Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν τοιοῦτοι ἀνθρώποι. Καὶ οἱ μάλιστα οἱ περὶ μελλομένης ζωῆς, ἐνὸς δι-ισχυρίζονται ὅτι ἡ μοῖρα ἐπέκλουν εἰς αὐτοὺς ὅλα τὰ δεινὰ, ὅσα ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ Ἀρθούρος Χέλλ δρθότατα εἶπε διὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς: «Πῶς, εἰσθε λυπημένοι, ἐνθὲ δὲν γνωρίζετε ποῖος δίδει εἰς τὸν κρινὸν τὸ ἐλασίον σῆμα, εἰς τὸν λὸν τὸ ζω-κρὸν χρώμα, εἰς τὸ ὄφειον τὸ γλυκὺ ἄρωμα; ἐνθὲ ἀγνοεῖτε εἰς τί συνίσταται τῆς ἐχιδνῆς τὸ δηλητήριον, ἐνθὲ δὲν δύνασθε νὰ μιμη-θῆτε τὸ χαροπὸν περὶ γέννημα τῆς περιστερᾶς! Πῶς, εἰσθε λυπημένοι, ἐνθὲ ἡ γῆ, ὁ αἶψ, τὸ δῶρον εἶναι μυστήριον διὰ ὅσας, ἐνθὲ ἐκτείνοντες τὴν χεῖρα δὲν ἐγγίετε τίποτε τοῦ ὁποίου ἔχετε ἐξικινεῖσαι τὰς ἰδιότητάς, ἐνθὲ ἡ φύσις ἀδελφείτωσας ὅσας προσκαλεῖ καὶ συνμιμησέτωσας μετ' αὐτῆς, νὰ τὴν ἐνοήσῃτε, νὰ τὴν ὑπαινέσῃτε καὶ νὰ δεχθῆτε τὰς εὐεργασίας τῆς!—Υπαγε, λοιπὸν, ὁ ἀνθρώπος, μᾶλλον καὶ, καμὲ καὶ, ἐννοήσας καὶ, καὶ μὴ ὁμολῇ πλέον περὶ τῆς λύτης σου».

Δ.

«Ὅσοι θέλετε νὰ ἀγοράσῃτε σπῆτι εἰς τὰς Ἀθήνας ἢ εἰς οἰανδήποτε ἄλλην πόλιν τῆς Ἑλλάδος ἀποταθῆτε πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΑΘΗΝΩΝ

γράφοντες ὡς ἑξῆς:

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΣΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ—ΤΑΧΥΤΗΣ—ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο ΓΕΡΟ-ΛΥΚΟΣ

Ἐνὰς λύκος ποὺ εἶχε κάμει πολλὰ κακά, ἐπῆρε τὴν ἀπόφασιν εἰς τὰ γερμάματά του νὰ συμφιλῶσιν μετὰ τοὺς τσοπάνηδες. Ἐπῆρε λοιπὸν καὶ ὄρθηκε πρῶτο-πρῶτο, ἐκείνον ποὺ ἡ στήν του ἦτο ἡ πληρὴ κοντινὴ.

—Ἀκουσε, τοῦ εἶπε, τσοπάνη μου. Σὺ μὲ νομίζεις πολὺ μαχητὴ καὶ θυμὸς ἐνθὲ δὲν εἶμαι. Εἶνε ἀλήθεια πῶς ἐτραγῶ-νισα μερικὰ πρόβατά σου, ἀλλὰ ἡ πείνα εἶνε σκληρὸν πρᾶγμα. Ἄν ἤθελες νὰ μοῦ δίνης νὰ τρώω, δὲν θὰ μετάνιωνας. Κα-νένα ζῷον δὲν εἶνε πληρὸ ἡμέρα ἀπὸ μένα δταν εἶμαι χορτάτος.

—Ὅταν εἶσαι χορτάτος; Ἀπῆντησε ὁ τσοπάνης. Ποτέ!... Δίνε του λοιπὸν ἀμέ-σως, ἀλλοῶς θὰ σὲ τιμωρήσουν τὰ τσο-πανόσκυλλα μου γιὰ ὅσα σου τὰ κα-κουργήματα.

Ὁ λύκος ἔφυγε, ἐλπίζοντας ὅτι θὰ τὰ κατὰφερνε καλύτερα μετὰ κανέναν ἄλλον.

—Σὺ μὲ γνωρίζεις, εἶπεν εἰς τὸν ἄλλον αὐτόν. Γνωρίζεις ὅτι εὐκολώτατα θὰ ἡμ-ποροῦσα μέσα εἰς ἓνα χρόνον νὰ σοῦ τρα-γανίσω τὰ παχύτερα πρόβατά σου. Δίνε μου λοιπὸν ἐξῆ πρόβατα τὸ χρόνο, καὶ θὰ σ' ἀφήσω ἡσυχο. Ἡμπορεῖς μάλιστα νὰ διώξῃς ὅλα τὰ σκυλλὰ σου.

—Ἐξῆ πρόβατα; Εἶπε ὁ τσοπάνης. Μετὰ ἄλλους λόγους ἔνα δόλοχρον μαντρί!

—Τέλος πάντων, πέντε μονάχα μοῦ φθάνουν.

—Ὁ τσοπάνης ἐκούνησε τὸ κεφάλι.

—Ὅτε τέσσαρα τοῦλάχιστον;

—Κοροιδεύεις;

—Τρεῖς... δύο...

—Ὅτε ἓνα! Εἶπε τέλος ὁ τσοπάνης.

Θὰ ἡμουνα θεότρελλος νὰ ὑποχωρήσῃ ἄ-ποῦ ἡμπορῶ καίλλιστα νὰ σ' ἀπορῶω ἄγρυπνῶντας...

Ὁ λύκος ἔξω φρενῶν, ἐτραβῆξε νὰ ὄρῃ τρίτο τσοπάνη. Ἀποῦ τὸν ὄρῃ, τοῦ λέγει.

—Λυκοῦμαι πολὺ, κ. τσοπάνη, ποὺ ἔγωγ τόσο κακὸν ὄνομα μεταξὺ τῶν τσο-πάνηδων...

Θὰ σοῦ ἀποδείξω ὅμως ὅτι εἶμαι ἡσυχὸν ἀδίκου μαζὺ μου. Γνωρίζεις διὰ πόσον δύναμις νὰ περάσουν ἀπὸ τὸ δά-σος ποὺ κατοικῶ... Λοιπὸν. Δίνε μου ἓνα ἀρνὶ τὸ χρόνο, καὶ σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι τὸ μαντρί σου θὰ ἡμπορῇ ἀφορᾷ νὰ βόσκη.

Βλέπεις πόσον εἶμαι μεγαλόψυχος. Τὶ εἶνε ἓνα πρόβατο;... Ἀλλὰ γιατί γελᾷς κ. τσοπάνη;

—Πόσων χρόνων εἶσαι φίλε μου;

—Εἶνε ἀλήθεια ὅτι εἶμαι γέρος. Ἡμ-πορῶ ὅμως ἀκόμη νὰ σκορπῶ τρῖμο εἰς τὸ μαντρί σου.

—Εἶσαι γέρο-κακοῦργος! Τὰ δόντια σου εἶνε χαλασμένα πληγὰ καὶ θέλεις βδέχαι νὰ χῆς σῖγουρον τὸ φαί σου, τῶρα ποὺ δὲν ἡμπορεῖς εὐκόλῃ νὰ κάμῃς τὸ κακὸ.

Ὁ λύκος ἔγεινε ἔξω φρενῶν. Εἰς τὸν ἄλλον τσοπάνη ποὺ ἐτραβῆξε κατόπι καὶ ὄρθηκε, τοῦ διηγήθη ὅτι ἐμάλωσε μετὰ τοὺς ἄλλους λύκους τοὺς συναδέλφους του, καὶ τοῦ ζήτησε νὰ τὸν πᾶρῃ ὀπρητὴ του.

Δὲν δέχω κλέψης στὸ σπῆτι μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ τσοπάνης.

—Ἄν ἀρχίσῃς νὰ μοῦ κάνῃς τὸ ἡθι-κο-διδάκαλο, εἶπεν ὁ λύκος, φεύγω.

Καὶ ἐτραβῆξε τὸ δόντι του ἀπὸ λύσσα.

«Ἄ! Ἄς μὴν ἡμουνα γέρος καὶ θὰ σοῦ δαίγνα γῶ!» Εἶπε μέσα του.

Ὁ λύκος τσοπάνης εἰς τὸν ὅποιον ἐπῆ-γε, τὸν ἀποτήρησε καὶ αὐτὸς ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι.

Τέλος, εἰς τὸν τελευταῖον τσοπάνη εἶπε δαίλα δαίλα:

—Πῶς δρίσκεις τὸ δέρμα μου;

—Τὸ δέρμα σου; Εἶναι ὀρατότατο. Τὰ σκυλλόδοξα δὲν σοῦ τὸ γυν, νομίζω, καταστρέφει καὶ πολὺ.

—Ἀκουσε, τσοπάνη. Εἶμαι γέρος. Θράφε με ὡς ποὺ νὰ πεθάνω, καὶ σοῦ ἀφῆνω τὸ δέρμα μου.

—Ἄν θέλῃς σὸςφρῶς νὰ μοῦ τὸ χαρί-σῃς, δός με τὸ τῶρα ἀμέσως.

Καὶ ὁ τσοπάνης ἀρπάξε τὸ ρόπαλο ἐνθὲ ὁ λύκος τὸ δαίσε στὰ πόδια.

«Σκληρόκαρδο! Ἐκραύγασεν ὁ λύκος.

Ἄς πεθάνω λοιπὸν ἀποῦ τὸ θέλετε. Θὰ εἶμαι ὅμως ἐχθρὸς σὰς ὡς τὸ τέλος!»

Καὶ ὄρμησεν ἀκράτῃς ἐναντίον τῶν καλυδιῶν τῶν τσοπάνηδων, ἀνέτρεψε καὶ καταστρέφει καὶ παιδιὰ τους, καὶ σκόρπισε ὡδὸ καὶ τρόμο εἰς τὰ μαντριά. Πέθανε τέλος ἀποῦ πολλῆς ἀκριβῆς τῆς ζωῆς του.

Ἐτοίς συμβαίνει συχνὰ καὶ στὴ ζοὴ.

Μία μεγάλη αὐστηριότης ἀποθαρρύνει τὸν μετανοοῦντα ἐγκληματίαν, καὶ τὸν κάνει σκληρότερον καὶ τὸ κακὸ, ἐνθὲ ἡ γλυκύ-της καὶ ἡ καλωσύνη θὰ τὸν εἶχε κάμει ἱσως καλύτερον.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ) Μ.Π.Τ.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΑΠΟ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΚΟΣΜΟΥ

- 1243 Ἡ Οὐγγαρία ἡττημένη ἀπὸ τοὺς Μογ-γόλους· ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Βλαχίας, ὁ ἔ-φρασε ἔξωθεν καὶ τὴν κατόπισιν.
- 1247 Φερδινάνδος γ', βασιλεὺς τῆς Καστίλης, ἐκურύσκει τὴν Κορδοῦβαν, καθέδραν τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ Ἀραβικῆς κυριαρχίας, καὶ τὴν Σεβίλιαν, καὶ ἐκαιεὶν ὑποταλεῖς τοὺς Ἀραβας, βασιλεῖς τῆς Γρανάτας καὶ τῆς Μουρσίας.
- 1248 Ἀ' Σταυροφορικὴ ἐκστρατεία τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου, ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας.
- 1249 Ἀ' Λαίωσις τοῦ Παλαιολόγου (Διαμάντι) ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου.
- 1250 Ἡττα τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου εἰς τὴν Ἀλμπαν, καὶ ἀσχηματιστὰ αὐτοῦ μετὰ τοῦ Παλαιολόγου στρατοῦ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀρῶν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπέλθον, παραχωρήσαντες τὴν Πελοπόννη-σον, καὶ πληρώσαντες 800.000 Βυζαντινὸν φλω-ρεῖν· τότε οἱ Μαμλούκοι, μισθοφόροι στρατιῶται, ἐθανάτωσαν τὸν Σουλτάνον καὶ κατέστησαν ἰσχυροὶ τῶν ἑκείνη ἡ-χισεν ἡ ἐν Αἰγύπτῳ δυναστεία τῶν Μαμλουκῶν.
- 1254 Ἐπιστροφή τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου εἰς τὴν Γαλλίαν. Ὁ Βασιλεὺς ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Γερμανίας.
- 1255 Θάνατος Ἰωάννου Βατάνια, Γαλλικοῦ αὐ-τοκράτορος· τὸν διαδέχθη ὁ υἱὸς του Θεόδωρος Λάσαρις β'.
- 1257 Θάνατος τοῦ β' Θεόδωρου Λάσαριος, ὁ δὲς ἀφῆκεν υἱὸν καὶ διώδοκεν ὄντως τὴν Λάσαριν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ γιου Μουζαλῶν· ἀλλ' οἱ ἐθνεῖς, ἀπορνήσαντες τὸν Μουζαλῶνα, καὶ ἐλαβὼν τὴν ἐπιτροπείαν Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος· εἶτα δὲ ἀνιηροῦσθαι αὐτοκράτορα.
- 1258 Ἡ μοναρχία τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ Ἐρρίκου γ' ἐγενεὶν ἀριστοκρατία, συγκεκμημένη ἀπὸ 12 βαρῶνας. Οἱ Μογόλοι ἐκურύσαντες τὸν Βαγδάτιον, καὶ κατέστρεψαν τὸ ἐκεῖ Καλιφάτον· μετὰ ταῦτα ἐκურύσαντες τὴν μεσημβρινὴν Κίναν, τὸ Θιβέτ, καὶ ἄλ-λας χώρας.
- 1261 Ἀ' Λαίωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τοῦ Ἀλεξίου Στρατηγόπουλου, στρατη-γῶ τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου, βοηθηθῶν-των τῶν Γενουσησίων· φηγὴ τοῦ Βαλ-δουίνου Λατίνου αυτοκράτορος· ἀνέλα-βε τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος, καὶ κατεβόλη ἡ ἐν Βυζαν-τίῳ βασιλεία τῶν Λατίνων· τότε ἐδό-θη ὁ Γαλιτάς εἰς τοὺς Γενουσησίου.
- 1265 Ἐρρίκος δ' γ', βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἀνέλαβε τὴν μοναρχικὴν ἐξουσίαν διὰ τῶν ἀνδραγαθῶν τοῦ υἱοῦ του Ἐδου-άρδου.
- 1267 Σύστασις θεολογικῆς Ἀκαδημίας ἐν Παρισίῳ.
- 1270 Β' σταυροφορικὴ ἐκστρατεία τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου· ἄλλως τῆς Καρυθίνος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ θάνατος του εἰς τὴν πό-λιν ὀρεινὴν τῆς Τυνηδῶς· διεδέχθη τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας ὁ υἱὸς του Φίλιπ-πος γ', ὁ δὲς ἔδωκε πρῶτος διπλωμα ἐθνεῖας εἰς πολίτην. Ὁ Ριχάρδος, ἀ-δελφὸς Ἐρρίκου γ' τῆς Ἀγγλίας, ἐκ-τέλεθι αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας.
- 1273 Ἀποθανόντος τοῦ Ριχάρδου, ἐκτέλεθι αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας Ροδόλφος ὁ Ἀρσεβούργιος· τότε ὁ Πάπας ὁ Ἰν-νοκέντιος γ' ἐγενεὶ κυρίαρχος τῆς Ρώ-μης πρῶτος.
- 1274 Ὁ Ἐδουάρδος, υἱὸς τοῦ γ' Ἐρρίκου, ἐστέφθη βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, οἱ δὲ Σκῶτοι ἐγνώρισαν τὴν κυριαρχίαν του· ἀλλὰ μετὰ τῶν χρόνων κατέλειπε τὴν αὐτονομίαν τῆς Σκωτίας, καὶ ἔδωκε τὴν κυβερνήσιν τῆς εἰς τὸν κόμητα Βαρέννον.
- 1282 Θάνατος τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου, αὐ-τοκράτορος τοῦ Βυζαντίου· καὶ τὸν διεδέ-χθη ὁ υἱὸς του Ἀνδρόνικος β'.
- 1285 Θάνατος Φιλίππου γ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας· τὸν διαδέχθη ὁ υἱὸς του Φί-λιππος δ', ὁ ὡραῖος.
- 1291 Ἀ' Λαίωσις τῆς Πτολεμαίδος (Ἀκρης) ὑ-πὸ τῶν Μουαμεττανῶν, καὶ κατέλειπε τὸν χριστιανικὸν βασιλεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ.
- 1292 Ἀποθανόντος τοῦ Ροδόλφου, ἐκτέλεθι αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας ὁ ἐκ Νασου-βίας Ἀδόλφος.
- 1297 Ἐπανάστασις τῶν Σκώτων κατὰ τῶν Ἀγγλῶν, τοὺς ὁποίους ἔδωξαν, στρα-τηγόντος τοῦ Βαλλιακίου.
- 1298 Ἡττα τῶν Σκώτων ὑπὸ Ἐδουάρδου βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας· εἰς δὲ τὴν Γερ-μανίαν οἱ ἐκλογεῖς ἐκλέξαν αὐτοκρά-τορα τὸν Ἀλβέρτον υἱὸν τοῦ Ροδόλ-φου· μίαν τὴν δύο αὐτοκράτορας τῆς Γερμανίας Ἀδόλφου καὶ Ἀλβέρτου εἰς τὸ Γελέμιον, καὶ κατὰστροφὴ καὶ θάνατος τοῦ Ἀδόλφου.
- 1302 Β' ἐπανάστασις τῶν Σκώτων· καταστρέ-φει αὐτὸν καὶ ὁρκὸς ὑπακοῆς εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου· εἰς μετὰ Φιλίππου δ' βασιλεὺς τῆς Γαλ-λίας, καὶ τοῦ Πάπα Βονιφάτιου.
- 1303 Ὁ Βασιλεὺς Νογαρέτος, καγκελάριος τοῦ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἐκურύσκει τὸν Παπικὸν Παλῆτιον, καὶ ἐφύλασσε τὸν Πάπα· οἱ Γερμανοὶ ἰπῶται ἐκურύ-σαν τὴν Πρωσίαν, καὶ ἐστησαν ἐκεῖ τὴν καθέδραν τοῦ ὁ Μάγιστος τοῦ τάγ-ματος ἡ Ρόδος ἐκურύσκει ἀπὸ τὸ τάγ-μα τῶν ἱππέων τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου.
- 1306 Γ' ἐπανάστασις τῶν Σκώτων· καὶ ἐστε-φαν βασιλεῖα τῶν τῶν Βρυτιῶν.
- 1307 Θάνατος τοῦ α' Ἐδουάρδου, καὶ διεδέ-χθη τὸν θρόνον τῆς Ἀγγλίας ὁ υἱὸς του β' Ἐδουάρδος. Ἡ Ἑλβετικὴ χω-ρα ἐπαναστάσασα

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΑΣ κ. ΠΑΝ. Κ. ΤΣΙΤΣΙΛΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἀγαπητὴ «Φωνή» με προσεκάλεσε νὰ συνεισφέρω τὴν συνεργασίαν μου καὶ ἐγὼ δι' ἐνὸς ἀρθροῦ μου εἰς τὸ φύλλον τῆς αὐτῆς διὰ τοῦ ὁποῦν συμπληροῦται δεκαετία ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς της.

Συμμορφοῦμαι εὐχαρίστως πρὸς

τὴν ἐπιθυμίαν τῆς, καὶ παρέχω εἰς τοὺς ἀναγνώστὰς τῆς τὰ κατωτέρω ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἀρθροῦ.

Ἐἴνε μέρος ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις μου μίαν θυμαλγὴν ἐποχὴν τῆς ὁποίας ἡ ἡμέρα ἀκόμη δὲν ἐξοβύσε, τῆς ἐποχῆς ὁλοκλήρου τοῦ παγκοσμίου πολέμου εἰς ὃν μετέσχε καὶ ἡ πατρίς μας ἀποθροῦνη ὡς ἐδῆθεν ἐσωτερικῶς, διὰ τὴν ἐξέλιξιν μὲν μεγάλην καὶ μετὰ τὴν διεθνή τιμὴν τῆς ἀλώβητον, ἀλλὰ διὰ τὴν φθῶσιν εἰς τὴν ἐθνικὴν Μικρασιατικὴν συμφορὰν μὲν ὅλα τὰ τραγικὰ ἐπακολούθηματά της.

Ἐθρυσκόμεν κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην 1917—1920 ἐν Μακεδονίᾳ ὡς Νομάρχης Πέλλης καὶ μετέπειτα Θεσσαλονίκης. Ἐν Ἐδέσῃ ἐνθα παρέμεινα ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος καὶ μετὰ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνακωχῆς, ἐγνώρισα σκληροτάτας δοκιμασίας ἀλλὰ καὶ ἱκανοποιητικότητας συγκινήσεις ἐθνικάς.

Ἡ περίοδος ἐκείνη εἶνε δύσκολον νὰ περιγραφῇ ἀπὸ ἀσθενὴ καλὰ μόνον ὅπως ὁ ἰδικός μου, πολὺ μάλλον, καθ' ὅσον περιέκλειε ἀπειρίαν γεγονότων, ὅλων σημαντικῶν, τῶν ὁποίων ὅμως καὶ μόνῃ ἡ χρονολογικὴ ἀναγραφή θ' ἀπότην ἀρκετὰς σελίδας. Διὰ τοῦτο δὲν ἐισέρχομαι εἰς τὰς λεπτομερείας αὐτὰς. Περιορίζομαι εἰς τὰ κατωτέρω, ἐλπίζων ὅτι δι' αὐτῶν ἱκανοποιῶ τὴν ἐνδεῆ πρόκλησιν τῆς «Φωνῆς».

Πρὶν ἐν τούτοις φθάσω εἰς τὸ κύριον θέμα μου, ὀφείλω νὰ μνημονεύσω μερικὰ πράγματα, χάριν ἰδίας ἐκείνων οἵτινες θὰ εἶχον τὴν διάθεσιν νὰ σχολιάσουν τὸν ἀνακύπτοντα ἐκ τῶν γραφομένων μου ἐθνικὸν μου ἐνθουσιασμόν. Θὰ ἔλεγα μάλιστα ἐ-δῶ, ὅτι χαίρω διότι μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐνθυμωθῶ τοὺς ἐθνικοὺς ἐκείνων ἐνθουσιασμούς μου καὶ νὰ ἀσχοληθῶ με αὐτούς, διότι ἡμποροῦν νὰ χρησιμεύσουν εἰς νεαροὺς ἀναγνώστὰς μου οἱ ὁποῖοι, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἐπεξήκουν νὰ εἶνε καὶ νὰ ὀνομάζονται πολῖται μίαν Πατρίδος ἐξουθενωμένης.

Ἦτο ἡ πρὸ τοῦ 1909 ἐποχὴ. Ἡ πατρίς μας Ἑλλάς ἐνθ' ἐξωτερικῶς ἐδέχτο κολάφους δεινούς ἀπὸ τοὺς γείτονάς της, ἐσωτερικῶς ἡ κακοδιοίκησις καὶ ὁ κομματισμὸς τὴν εἶχον κυριολεκτικῶς παραλύσει. Ἐπὶ τέλους ἐξηγήθη ὁ ἐθνικός μας στρατός, καὶ διὰ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Γουδὶ ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Ν. Ζορμπάν, ἐτέθη τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην.

Τὴν ἐπανάστασιν διεδέχθη Κυβέρνησις ὑπὸ τοῦ μετακληθέντος ἐκ Κρήτης κ. Ἐλευθερίου Βενιζέλου, καὶ ἔπειτα ἡ Ἑλλάς διὰ συντόνου καὶ ἐθνικιστικῆς ἐργασίας τοῦ κρητὸς πολιτικοῦ, ἐσφλῆθεν ἀποφασιστικὴ πλὴρ εἰς τὴν μεγάλην λεωφόρον τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἐθνικῶν τῆς ἐνείκων καὶ προορισμῶν.

Τὴν ἐπανάστασιν τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ σημαντικῶς ἐνίσχυον καὶ ἡ ἐπ' ἐμοῦ ἰδρυθεῖσα μετ' ἄλλων τινῶν φοιτητῶν «Πανεπιστημιακὴ Ἐνωσις» τῆς ὁποίας τὸ ἀρχεῖον καὶ ἔχω, ἐλλείψω δὲ νὰ μοι δοθῇ εὐκαιρία νὰ τὸ φέρω εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος μετ' ἐπιστολῶν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐπανάστασεως ἀειμνήστου Ζορμπάν.

Ἐκ τῆς προσωπικῆς μου ἐκείνης συμμετοχῆς εἰς τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τῆς ἐσωτερικῆς σαπίλας τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος ἡ ὁποία τούσους εἰς

τὸ ἔθνος μας εἶχε προκαλέσει ἐξουτελισμούς, ἡμπορεῖ ἕκαστος νὰ φαντασθῇ πόσον εἶχον ἐνιστερνοθῇ καὶ ἐγὼ τὸν ὅλον ἐθνικὸν τοῦ στρατεύματος ἀγῶνα, καὶ πόσον πικρὰν ἐδοκίμαζον διότι τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνος προσφέρετο παντοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς γωνίας τῆς γῆς ὅπου ὑπῆρχον ὁμοεθνεῖς μας, μετὰ περιφρονησεως καὶ χλεύης ἀπὸ τοὺς ξένους.

Πράγμα ὅμως ἀληθές. Ἐνθ' αὐτὸν ἡσθάνομην νὰ με πιεζῇ ἡ περιφρονησις τῶν ξένων πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνας, δὲν εἶχον ἐν τούτοις προσωπικῶς δοκιμάσει τὴν περιφρονησιν αὐτὴν. Ἐπέπρωτο νὰ τὴν ὑποστῶ, ἀλλὰ διὰ τὴν τοιοῦτῃ περισσώτερον εἰς τὰ ἐθνικὰ ἀισθηματά μου, διὰν κατὰ τὸ 1911 εὐρισκόμεν σπουδαστὴς ἐν Παρίσι τῆς ἐκεῖ σχολῆς τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

Η ΠΡΟ ΤΟΥ 1909 ΕΠΟΧΗ

Ἦτο ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν μεγάλας ζυμώσεις πολιτικαί, καὶ ἰδίως εἰς τὰ Βαλκάνια, ἐλάμβανον χώραν, παραλλήλως δὲ ἡ Βουλγαρία ὑπὸ τὸν βασιλέα της Φερδινάνδον ἐμεσοῦράνει, ἐνθ' ἡ Ἑλλάς ἐδέχτο τὰς προσβολὰς τῶν διαφόρων ἀρχιμαλῆδων Τούρκων τῆς Θεσσαλονίκης. Παντοῦ, ἐνθυμούμαι, εἰς ὅλα τὰ κέντρα τῆς Γαλλικῆς πρωτευούσης, εἰς ὅλας τὰς συζητήσεις, δὲν ἦκουεν κανεὶς τίποτε ἄλλο παρὰ παρὰ ἐπαίνους διὰ τοὺς Βουλγάρους, διὰ τὴν στρατιωτικὴν τῶν δυνάμεων, διὰ τοὺς Πρώσους τῶν Βαλκανίων, ὅπως τοὺς ὀνόμαζον. Οἱ κινηματογράφοι δὲ συχνότατα προέβαλλον ταινίας Βουλγαρικῶν στρατιωτικῶν γυμνασίων, καὶ συχνά ἦσαν αἱ ὑπὲρ αὐτῶν ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις τῶν Γάλλων θεατῶν.

Καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν σχολὴν τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν εἰς τὴν ὁποίαν ἐφοίτων δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως τῶν ἀρχιετῶν Βουλγάρων, συχνότατα ἦκουεν κανεὶς θαυμασμούς δι' αὐτούς, καὶ συχνότατα τοὺς ἐβλεπε νὰ εἰσέρχονται εἰς τὴν σχολὴν μετὰ ἀδρά ὑπερήφανον καὶ πολλάκις αὐθάδη.

Τὴν ἐποχὴν λοιπὸν ἐκείνην ἠθέλησα καὶ ἐγὼ ν' ἀλλάξω ἕνα δωμάτιον καὶ νὰ μεταβῶ εἰς ἄλλο, μίαν παρισίνης πανσιὸν ἡ ὁποία εὐρισκeto πλησιέστερα τῆς σχολῆς μου. Ἐπὶ τὰ λοιπὰ μὲν ἐν ἑαυτοῦ ἐνθυμώμενος καὶ φίλον μου, καὶ μετέβην εἰς τὴν πανσιὸν ἐκείνην διὰ τὴν ἐνοικίαν τοῦ δωματίου. Ἡ διευθύντρια, μία πολὺ ὡς φαίνεται ἐγγενὴς κυρία, μὲς ὑπεδέχθη φιλοφρονέστατα, μὲς ἐδεῖξε δὲν—τρεῖς δωμάτια κενὰ ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέλεξα ἐκεῖνο ποῦ μοι ἤρεσε, συνεφώνησα τὴν τιμὴν τοῦ ἐνοικίου, ἔδωκα εἰς τὴν κυρίαν ἕνα χρυσὸν εἰκοσάφραγκον ὡς ἐνέχυρον διὰ τὴν ἐνοικίαν, καὶ ὥρσα τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ μετέφερον εἰς τὸ νέον μου δωματίον τὰ πράγματά μου. Ἐν τέλει ἀπεπαρητήσαμε τὴν κυρίαν, καὶ κατηνυθύνθημεν εἰς τὴν θύραν πρὸς ἀναχώρησιν. Δὲν εἶχον ὅμως φθάσει καλὰ καλὰ εἰς αὐτὴν καὶ ἡ κυρία μὲς καλεῖ νὰ σταθῶμεν διὰ νὰ μὲς ἐρωτήσῃ καί.

—Πόθεν εἰσθε, παρακαλῶ, κύριοι; Μὰς ἐρωτᾷ με περίεργον ὕψος.

—Εἰμεθα Ἕλληνες, τῆς ἀπήνησα ἐγὼ.

—Ἕλληνες;

—Μάλιστα. Ἕλληνες, τῆς ἀπήνησα καὶ πάλιν.

—Τότε, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία, με συγχωρεῖτε πολὺ. Θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἐγγνώριζα προηγουμένως. Ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει, κύριοι, νὰ σὰς πληροφορήσω, ὅτι δὲν νοικιάζω δωμάτια εἰς Ἕλληνας! Δάβετε, παρακαλῶ ὅπως τὸ εἰκοσάφραγκόν σας! Καὶ μὰς ἔκλεισε τὴν θύραν περιφρονητικῶς.

Ἐγὼ ἔμεινα ἐμβρόντητος ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν τῆς κυρίας ἐκείνης, ἐνθ' ὁ φίλος μου περισσώτερον ἀπὸ ἐμὲ συνεθισμένος, ὡς παλαιότερος ἐμοῦ εἰς τὸ Παρίσι, ἀπὸ ἀναλόγους ἄλλας ὕβρεις ἐναντίον τῶν ὁμοεθνῶν μας, ἐβελοῦσε.

—Τὶ γελᾷς, τοῦ εἶπα πειραγμένως. Δὲν καταλαβαίνεις ὅτι δὲν ἡμποροῦν νὰ ζήσωμεν πληθὺ ἐθνικὸς μεταξὺ τῶν ἄλλων λαῶν ὃν δὲν σηκώσωμε τὴν πατρίδα μας;

Δὲν ἔλαβον ἀπάντησιν εἰς τὴν παρατήρησίν μου ἐκείνην, καὶ ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρον κατόπιν διήμηνον δὲν ἡμποροῦσα νὰ ἡσυχάσω ἀπὸ τὴν προσβολὴν τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας μου. Κατὰ τὸ διδάσκει αὐτὸ ἐμελεῖτοσα τὶ ἐπρεπε νὰ κάμω. Ἐπὶ τέλους ἐσκέφθη καί.

Καλῶ μίαν ἡμέραν τὸν ἴδιον συμφοιτητὴν καὶ φίλον μου, καὶ μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἴδιαν Πανσιὸν, μετὰ τὸν ἴδιον, ὅπως καὶ πρῶτα, σκοποῦν νὰ ἐνοικιάσωμεν δωματίον. Ἡ ἴδια ἐ-

κείνη διευθύντρια μὲς ὑπεδέχθη χωρὶς ὅμως νὰ μὲς ἀναγνωρίσῃ, λίαν φιλοφρόνως καὶ πάλιν, μὲς ἐδεῖξε δύο τὴν φορὰν αὐτὴν δωμάτια καὶ ἐδέχθη καὶ πάλιν ἕνα εἰκοσάφραγκον ὡς ἐνέχυρον διὰ τὸ νοίκι. Πρὶν ἢ ὅμως κινηθῶμεν νὰ φύγωμε μὲς ἐρωτᾷ.

—Πόθεν εἰσθε, παρακαλῶ, κύριοι; Εἰμεθα Βούλγαροι, μαντάμ, σπεύδω νὰ τῆς ἀπαντήσω.

—Βούλγαροι;

—Ὁ, χαίρω πάρα πολὺ, κύριοι. Τὶ λαμπρὸς λαός! Τὶ ἔρχον στρατὸν ἔχετε! Ἀσφαλῶς θὰ γίνετε οἱ κυρίαρχοι τῶν Βαλκανίων μίαν ἡμέραν! Πόσον μεγάλας προόδους ἔχετε κάμει, ὅπως παρακολουθῶ εἰς τὰς ἐφημερίδας μας! Θὰ εἶμαι εὐτυχὴς νὰ φιλοξενῶ εἰς τὴν Πανσιὸν μου εὐγενὴ τέκνα τῆς Βουλγαρίας! Δάβετε σὰς παρακαλῶ ὅπως τὸ εἰκοσάφραγκόν! Μοῦ εἶνε ἀρκετὴ ἐγγύησις ἡ ἐθνικότης σας! Σὰς ἀναμῶν, καὶ θὰ χαρῶ ἀπείρως ἂν δὲν βραδύνετε! Au revoir, monsieurs, au revoir!

Τὰ φύλλα λόγια τῆς μετ' ἐκείνην κυριολεκτικῶς ἐξεγείρει, καὶ χωρὶς νὰ χάσω καιρὸ στρέφομαι καὶ τῆς λέγω:

—Ἀκούσατε, κυρία, μὲ σὰ: πῶ. Ἐπιστεῦσατε τὰ λόγια μὰς ἀλλ', ἡπατήθητε εἰς τὴν φτυγινομίαν μας. Παρατηρήσατε μὰς καλὰ, κυρία! Δὲν εἶμεθα Βούλγαροι! Εἰμεθα Ἕλληνες! Ἐ-

Ὁ Γάλλος συνταγματάρχης VICQ διοικῆτης τῶν ἐν Ἐδέσῃ Ἐπιπέδων τμημάτων τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ Γαλλικοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν πολέμικὴν περίοδον 1917—1918

ληνες! Καὶ ἐτίμισα ὅσον ἡδυνάμην ζωηρῶς τὰς λέξεις.

Ἡ κυρία τότε, ἔξω φρενὼν ἀπὸ τὴν ἀπάντησίν μου, μὲς ἔκλεισε θυροβλῶδες τὴν θύραν συνοδεύονσα τὸ κλεισίμον μετὰ μίαν χυδαίαν ὕβριν συνήθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς τελευταίας τάξεως.

—Τὶ λὲς τώρα; Στρέφομαι καὶ ἐρωτῶ τὸν φίλον μου μόλις βρεθῆκαμε εἰς τὸν δρόμον.

—Τὶ νὰ πῶ; μοῦ ἀπήνησεν. Ἔχεις δίκην. Πράγματι ἔχομεν ἐξευτελισθῇ ὡς ἐθνικότης.

Τὸ ἐπεισώδιον αὐτὸ τὸ ὁποῖον κατέστησα γνωστὸν εἰς εὐρὴν κύκλον τῶν ἐν Παρίσι εὐραγόμενων Ἑλλήνων καὶ σπουδαστῶν, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα μίαν συγκέντρωσιν ὅλων μας εἰς μίαν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ παρὰ τοὺς Παρισίους δάσους Βενσὲν ὅπου, μετὰ τὴν ἀνάγκασιν διαφόρων περικυβῶν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Παπαρηγοπούλου τὴν ὁποίαν ἕνας σπουδαστὴς Ἕλληνας ἐκ τοῦ ἀλυτρώτου ἑλληνισμοῦ εἶχε φέρει μὲς τὸν τυλιγμένον ἐνὶ δὲς μικρὰς μεταξίνης ἑλληνικῆς σημαίας, ἐξεφωνήθησαν διάφοροι πατριωτικοὶ λόγοι, δάκρυα θεράμ ἐθνικοῦ πόθου ἐξυψήσαν, καὶ ἐδόθησαν ἐπὶ τῆς σημαίας ἐκείνης τῆς καλυπτομένης τὸ ἐνδοξον ἱστορικὸν παρελθὸν τοῦ ἔθνους μας ὅπου, ὅτι θὰ καταβῆλαμε καὶ ἡμεῖς μὲς προσπαθείαν ὅπως ἡ Πατρίς μας ἐξέλιθ' ἀπὸ τὴν διεθνή περιφρονησιν καὶ τὴν ἀνυποληψίαν. Πιτὲ, ὁμολογῶ, δὲν θὰ λησμονήσω ἐκείνας τὰς ὥρας στιγμὰς.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΘΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Ἐνα περίπου ἔτος μετὰ τὴν πατριωτικὴν μας ἐκείνην συγκέντρωσιν, ἐκρηγνύθη ἡ ἐπιστράτευσις εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἤρχισεν ἡ καθόδοις ὅλων πρὸς αὐτήν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἡμῶν καὶ ἐγὼ.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μου εἰς Ἀθήνας παρουσιάσθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ λάβω τὸ φύλλον πορείας μου ἀπὸ τὴν διευθύνσιν τοῦ Πεζικοῦ διὰ νὰ μεταβῶ ὡς ἐφεδρὸς ἀνθυπολοχαγὸς εἰς τὸ Σῶμα μου, καὶ ἐκεῖ, κατὰ σύμφωνον ὅλων, προσκλήθειν μετὰ μεταφάσει δύο καίμενα ξένα, ἕνα γαλλικὸν καὶ ἕνα ἱταλικὸν ἀπὸ τὸν τότε διευθυντὴν τῆς διευθύνσεως Πεζικοῦ μακαρίτην Συνταγματάρχην Κατσαρόν, ἐποποθετῆθη κατόπιν διαταγῆς

τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς Ἰλίας διευθύνσεως πεζικοῦ ὡς χρήσιμος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς.

Ἐκ τῆς διευθύνσεως αὐτῆς ἀπεσπάρθη βραδύτερον εἰς τὸ νεοσύστατον τότε τάγμα τῆς Χίου καὶ μετέπειτα 44ον Σύνταγμα ὅπου καὶ παρέμεινα μέχρι τῆς ἀποστράτευσως. Κατόπιν πάλιν μετὰ τὴν νέαν ἐπιστράτευσιν τοῦ 1915 ἐυρέθη μετὰ τὸ σύνταγμα μου εἰς Μακεδονίαν ἐνθα ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος διέμεινα, καὶ διὰ ἐλύθη καὶ ἡ ἐπιστράτευσις ἐκείνη ἐπαυλῆθον εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις γραφεῖον μου.

Δὲν ἐπέπρωτο ὅμως νὰ συνεχίσω τὰς νομικάς μου ἀσχολίας. Διότι εὐθὺς ὡς ἐπῆλθεν ὁ ἐσωτερικός μας διχασμός, συνεπεία τῆς γνωστῆς διαφωνίας μεταξὺ τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ κ. Ε. Βενιζέλου καὶ τοῦ Στέμματος, ἐγὼ ἐτάχθη ἄνεπιφύλακτος μετὰ τὴν ἀγανακτικὴν κατόπιν Ἑθνικὴν Ἀμυναν καὶ ἀποθ' ὑπηρετήσα εἰς αὐτὴν ὡς διευθυντὴς τῶν ἐν Ἀθήναις γραφείων τῆς ὑπὸ τὸν Στρατηγὸν κ. Ἀριστοτέλην Κόρακα, ἀνεχώρησα μετὰ τὸ Νοεμβριανὰ διὰ τὴν Κρήτην ὁπόθεν διεπεραιώθη εἰς Κύθηρα κατὰ τὰ τέλη Δεκεμβρίου τοῦ 1916. Ἐκεῖθεν, μετὰ τὴν ἀνακήρυσιν τῆς νήσου εἰς Ἀυτόνομον καὶ τὴν παραμονὴν μου εἰς αὐτὴν ἐπὶ ἐπτάμηνον περίοδον ὡς Διοικητοῦ τῆς, ἐπανήλθον εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1917. Δύο μῆνας κατόπιν διορισθὲν ὡς Νομάρχης Πέλλης ἀνεχώρησα διὰ τὴν ἐν Ἐδέσῃ θέσιν μου εἰς τὴν παρέμεινα ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρον ἔτος.

Η ΕΔΕΣΣΑ ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΒΑΣΙΣ

Τὴν περίοδον αὐτὴν, καὶ ἰδίως τὴν περίοδον τῆς Ἀυτονομίας τῶν Κυθῆρων, ἐλπίζω νὰ διηγήθῃ λεπτομερῶς νὰ ἐξιστορήσω εἰς ἴδιον τεῦχος, διότι ἀποτελεῖ μίαν ἀγνωστον ἄλλα σημαντικὴν σελίδα εἰς τὴν ὅλην ἱστορίαν τοῦ πατριωτικοῦ κινήματος τῆς Ἑθνικῆς Ἀμυνῆς.

Ἐξ ὅσων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ σημείου αὐτοῦ ἀφηγήθη ὁ ἀντελήθησαν, ἐλπίζω, οἱ ἀναγνώσται μου ὅτι ἡ συμμετοχή μου, μετὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν μου, εἰς τοὺς γυμνοκινήτους ἐκείνους ἐπαναστατικούς ἀλλ' ἐθνικούς ἀγῶνας, ἀπὸ ἕνα μόνον σκοπὸν ἐνεπνεόντο. Ἀπὸ τὸν σκοπὸν, γὰρ μὴ ἀνακοπῇ τὸ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης τεράστιον ἐθνικὸν τοῦ Κρητὸς πολιτικοῦ ἔργον τὸ ὁποῖον, ἀποθ' ἐπέτυχε νὰ οὐθῇ ἀπὸ τοὺς διαφόρους λαοὺς τὴν θλίβεσθ' ἐντόπιον τῆς ἐθνικῆς καὶ Κρατικῆς μας καταπίεσεως τὴν ὁποίαν καὶ ἐγὼ ἐν τῇ ξένῃ σπουδῇ μου εἶχα προσωπικῶς δοκιμάσει, καὶ συγχρόνως νὰ καταστήνῃ ὑπερήφανα τὸ ἐν τῇ διαπορῇ τέκνα τῆς Ἑλλάδος, ἐκινδύνουν ἤδη νὰ καταστρεφῇ ἀπὸ τὰς σκοτεινὰς δυνάμεις τῆς παλαιᾶς ἑσπερικῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς φαντασίαν τῆς χώρας.

Ἰδοὺ διὰ ποῖον λόγον καὶ διὰν ἔφθασα εἰς τὴν Ἐδέσσαν ὡς Νομάρχης: οὐδὲν ἄλλο, τὴν ζωνὴν μου ἐπελόγησα, καὶ μόνον εἶνα ὁ σκοπός, ὡς ὑπέρτατον καθήκον μου ἀπέβλεπα, εἰς τὴν Νίκην τῆς Πατρίδος: καὶ κατὰ τὴν προαιωνίαν ἐχθρὸν τῆς. Καὶ δόξαί μοι μετὰ τὴν ἐπείαν νὰ οἰκισθῶ ἐνταῦθα, ὅτι ἐξεπλήρωσα τὸ καθήκον μου αὐτὸ ὡς πιστός, καὶ ἀπονομήσεως στρατιῶν.

Καὶ ἰδοὺ τέλος ἐφθασα, ὅπου μοῦ ἦτο δυνατόν συντόμως, εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐν τῇ Ἐδέσῃ ὑπηρεσίας μου οἰκιστὴν τῆς ὁποίας, ὡς ἀναμνήσει, ὅπως ἐδῶ: ἐξ ἀρχῆς εἶπον, προσέφερον εἰς τοὺς ἀναγνώστὰς τῆς ἀγαπητῆς «Φωνῆς».

Ἡ Ἐδέσσα ὅπου τότε ἕνα πολεμικὸν ἡφαίστειον. Οἱ ὑποχωρήσεις εἰς τὰ ἐδάφη μας Σέρβοι, μετὰ τὴν ἐισβολὴν εἰς τὴν χώραν τῶν Αὐτοκρατορῶν, εἶχον κατακλύσει τὴν Ἀντικὴν Μακεδονίαν καὶ ἰδιαιτά τὸν Νορὸν Πέλλης καὶ τὴν πρωτευούσαν τὴν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἐδέσσα εἶχε μεταβληθῇ εἰς Σερβικὴν πόλιν. Εἰς αὐτὴν εἶχον ἐγκατασταθῇ οἱ ἐπιφανεῖς Σέρβοι, αἱ Διοικητικαὶ καὶ Στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τῶν, ὁ μακαρίτης ἐπίσης βασιλεὺς τῶν Πέτρως καὶ μετὰ ταῦτα βασιλεὺς, μακαρίτης καὶ αὐτός, Ἀλέξανδρος πρίγκηψ διάδοχος τότε, ὡς ἐπίσης σερβικὰ

νοσοκομεῖα, σερβικὰ στρατιωτικὰ τμήματα καὶ σωρεία ἄλλων σερβικῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν.

Εἰς τὴν Ἐδέσσαν εἶχον ἐγκατασταθῇ ἐπίσης ἰσχυρὰ ἀεροπορικὴ βάση τῶν συμμάχων, καὶ εἰς τὴν παρ' αὐτὴν πεδιάδα τοῦ Βέριτικοῦ τεράστια νοσοκομειακὰ ἀγγλικά ἐγκαταστάσεις. Ἐνὶ τῆς πόλεως εἶχον ἐπίσης ἐγκατασταθῇ διάφοροι εὐρωπαϊκοὶ καὶ ἀμερικανικοὶ Ἐ. γυνθοὶ Σιανροὶ, καὶ ἡ ἔδρα τοῦ Συνταγματάρχου Διοικητοῦ τῶν τμημάτων τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ Γαλλικοῦ Στρατοῦ, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ βάση τῶν μετόπισθεν τοῦ πρὸς τ' Ἀλβανικὰ σύνορα δρωντος Ἱταλικοῦ Corpo di Spedizione, ὡς καὶ διάφοροι ἄλλαι ἀγγλικά ἐγκαταστάσεις ἀνεφοδιασμοῦ.

Η ΟΨΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Ἦτο ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ Ἐδέσσα μία διεθνὴς στρατιωτικὴ πόλις μετὰ δεσποζόντων τὸν σερβικὸν χαρακτήρα, καὶ μετὰ πλήρη σχεδὸν ἐξαφάνισιν τῆς ἑλληνικῆς τῆς μορφῆς. Τὰ καταστήματα ὅλα ἔφερον σερβικὰς ἐπιγραφάς. Γλῶσσα κυρίως ὁμιλουμένη ἦτο ἡ Σερβικὴ καὶ τὰ δημοῦζοντα πρὸς αὐτὴν Μακεδονικὰ γλωσσικά ἰδιώματα μέγα εἰς τὰ ὅποια διεσπάρθη καὶ ὅλα αἱ ἄλλαι γλῶσσαι τῶν συμμάχων. Σωτὴ ἡ γλῶσσα τῆς Βαλκανικῆς γλωσσῶν.

Ἡ πόλις καὶ ὁ γηγενὴς πληθυσμός της: μεγάλας ἐδοκίμαζον καὶ ἠθικῶς καὶ ὁλικῶς ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν αὐτῶν τῶν ξένων ἀποστρεφόμενων, καὶ ἰδίως Σερβικῶν τὰ ὅποια ἐκινδύνουν τὰς ἐκκινδύνουν εἰς τὴν πατρίδα τῶν, μετὰ τὴν αἰτιολογίαν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐπῆλθεν ἡ αἰτία νὰ καταστρεφῇ ἡ Σερβία κατόπιν τῆς ἀθετήσεως τῆς μετ' αὐτῆς συμφωνίας τῆς. Ἐπὶ πλέον ἐφύλαττο καὶ μεγάλη δυσχερὴς ἐπιστάσις, ἐνθ' ἀπ' ἐτέρων αἱ δυσκολαὶ τῆς μετακινήσεως τῶν κατοίκων ἀπὸ τοῦ ἐνὸς χωρίου εἰς τὸ ἄλλο τοῦ Νομοῦ, λόγῳ τῆς καθιερώσεως ὑπὸ τῶν συμμάχων δελτίων κυκλοφορίας ἐκ φόβου κατασκοπείας, ἐδημιούργουν συχνὰ σοβαρὰ

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ
ΕΓΓΛΩΝ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερικού Έτησις	Δραχ. 50
Εξωτερικού " " Αίρας "Αγγλ. 1	
Αμερικανής " " Δολλάρια 5	

Τι συνδρομή υπολογίζεται από της ημέρας της αποστολής του φύλλου.

Τα χειρόγραφα δημοσιεύονται ή μη δεν αποδίδονται.

Διαχειριστής και υπεύθυνος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Η. ΒΟΥΡΛΑΚΟΣ

Έλληνες εκ Μοναστηρίου. Καί ήσαν θεο-
μοι πατριώται Έλληνες οι άνθρωποι έ-
κείνοι παρ' όλην την πείσαν την όποιαν
έπ' αυτών ήσκειν οι Σέρβοι προς έ-
σφοδισμόν των.

Όλα όμως αυτά εις ουδέν ήμπούν
τους συμμάχους να προετοιμαζούνται
πυρετωδώς εις τους γύρω και έντός της
πόλεως στρατιωτικούς σχηματισμούς διά
την τελικήν έπίθεσιν, προς διάσπασιν
του προς την Σερβίαν μετώπου των έ-
χθρων της Αντάντ. Επ' ήμέρας ευγυμνά-
ζοντο τρία συντάγματα γαλλικού στρα-
τού άφικθέντα εκ Γαλλίας. Από άνδρας
του στρατού αυτού μεγάλως ήνωχλή-
θησαν οι κάτοικοι Έδεσσης και μέχρι
της άναχωρήσεως αυτών εις τό μέτω-

παρίδα... μητέρας, γονείς, αδελφούς... νυν
υπέρ πάντων άγώνων.

Τι και άν τους άνέμενεν ή άδύνατος έπ' των
σκληρωμένων όρμων; Τι και άν τό πόντος και
ή χών, και ό κάπνισ, και οι πόλεμοι και στε-
ρήσεις και οι καταπονήσεις, όρμούντο έπ' αυ-
τών σπυγνών και άπαισίων;

Υπερβόλον όλων τούτων ήλθετο ή ψυχική
άκμή της Έλλάδος! Ο λαός μιάς νέας έ-
δικήσεως έδωκεν αύτους όλους και πάσαν εις
είς γνώριμα πολέμια παιδία, και ή άδύνα-
τος Σολομού, και οι παύσεις και τα δύσ-
κοι, έπαυμαίνονταν εκ νέου εις παιδικάς
των Μαικεδόνων.

Πάν ηλλοίμονον!

Οι Θεοί δέν άγρυπνούν επί της σωτηρίας
των άνθρώπων, άλλά εκτελούνται τās έργας
όπως θέλουν!

Έν' απ' άκρων εις άκρων της Οικουμένης
οι λαοί έκινούντο προς άντιμετώπισιν του
χειρότερου του άπ' όλωντος ν' άποστρέφει αυ-

λλά προς τί να τό είπω; Δέν χροιάζεται
σιγή, ήλπιον έκεί ένθα μετά φρίκης έπαινό-
ζοντο ή μνήμη δια τά χροιακήρη βραχέως
την πατριάν αυτήν.

Και οι προετοιμασίες της Έλλάδος άναμέ-
νουν μικράν κ' άδύνατον αυτήν υπερέ-
σσειν, γυνήν ήν έπέδυσαν, και άπό
δούλην έλευθεραν την άπειλείτησαν, πα-
ραμερίσαν διά να μή αντρίψουν εις άδραν
τό Ναυαγριόν, διά να μή ταράξουν τās μα-
καρίας ψυχάς του Μαζώτου και του Βυ-
ρνανος!

Η Έλλάς και άγνωστούσα, έξηκολούθει
να θεωρείται ή φυσική των μεγάλων άντά-
μεων φίλη και σύμμαχος!

Και ή άγάπη των προετοιμάδων έθελούμε-
σε. Και ή έμπιστοσύνη των προς την Ανά-
στασιν της έλληνικής ψυχής εκ του αλφει-
δίου ληθαργού της δέν διεφείθη! Έθνη
όλα ή Έλλάς δέν άποθνήσκουσιν εύκόλως
ως ό ήμισυ της; Τεύτον έπέθεσε.

Και ή Έλλάς, βραδύς άλλα σταθερός
άφηνετο. Αι χείρες της ήδράνουν, άλλ' ή
ψυχή της ένισχύει από την άγάπην των
θαυμαστών της, από την άφύπνισιν των
έλευθερίων τέκνων της, από την πνοήν των
ξερών των θαλασσών της.

Και καθ' ήν στιγμήν όπισθεν της Ακρο-
πόλεως έφωτισέτο άδόξως ό έκπαιτος, την
ίδιαν στιγμήν άνετήδη εκ των Κρητικών ό-
ρέων ως λέων ό άκόμητος πατριωτικός
του Έλληνος, και έσπύλιζε της Φυλής την
άνίστασιν από τά βάθη των πλουσίων της
Θεοματικής νύμφης κόλπων.

«Ιτε, παίδες Έλλήνων... έλευθερώτε
Πατρίδα... Η Έλλάς δέν άπέθανε... νυν
υπέρ πάντων άγώνων...»

δημίου της εις την άβυσσον του όλέθρου.
Και ή Έλλάς, ή μήτηρ των μητέρων, ή μά-
τηρ Έλλάς, όρθία και πάλιν και όπερήφανος
συνεχίζει την ιστορίαν των ήλικών της άγώνων.

Αέροι... Αέροι... άντιχει άπ' άκρων εις ά-
κρον ό πολέμικος του Έθνους παύς, και τό
Αιγαίον συγκλονίζεται, και τό Ιόνιον προσ-
τρέχει, και τό Μυρτώον άναταράσσεται, και
ή Στερεή, και ή Πελοπόννησος, και οι Κυκλά-
δες, και οι νήσοι όλοι, και πρώτη ή Κρήτη,
ή άδύνατος, και έλευθεροί και άλύτωτοι,
ήνωμένοι και άδίαίρετοι σύρον τον χορόν
της Έλευθερίας.

Ποιός λοιπόν δύναται ν' άντιστή εις τά θέλ-
γητρα της γευστικής φωνής της; μητρός Έλ-
λάδος!

«Ιτε παίδες Έλλήνων... έλευθερώτε πα-
τρίδα γυναικας... νυν υπέρ πάντων άγώνων...»

Εδέσση έμπέδων γαλλικών τμημάτων
στρατού συνταγματάρχης Vica, όστις ήτο
και ό φρονόμαχος της Έδεσσης, ποιο-
εφέθη να με βοηθήσει εις ό,τι ήθελον, ή
δέ Κεντρική μας Διοίκηση μου παρέχει
έλευθερίαν πρωτοβουλίας εις τον χειρι-
σμόν των άνακυπτόντων με τās ξένας
συμμαχικάς στρατιωτικάς άρχάς ζητημά-
των της περιφερείας.

Συγχρόνως προς τās ενεργείας αυτές,
υπερβύσθη τās έν τή οικίᾳ της Νο-
μαρχίας ύπαρχούσας έλληνικάς ύπηρεσίας
να έξέυρουν άλλαχού οικήματα, τον δέ
Άγιον Έδεσσης εις τον όποιον άνήκει τό
κτίριον της Νομαρχίας, να έπισκευάσθω τα-
χείως και έπιπλώσει αμέδω, παρακάλεσα δέ
τον συνταγματάρχη Vica μετά την έπι-
σκευήν του οικήματος, και διέταξε την έγ-
κατάστασιν ηλεκτρικού φωτός εις όλα
τά διαμερίσματα του κτιρίου εκ της ηλεκ-
τρικής βάσεως την όποιαν διά τās άνάγ-
κας των συμμαχικών ύπηρεσιών είχε
δημιουργήσει.

Όταν δέ τό όλον οικήμα έλαβε την
δυνάμειν του μεγάλου έντός του όποιον
ήδύνατο άρσενά να έκπαρασπύγη άδυσχε-
πώς ή Έλληνική Διοίκηση, τότε υπό τό-
πον έγκαινίων αυτού προσεκάλεσα εις
φιλικόν τέτον τους έν Έδεσση συμμάχους
άξιωματικούς.

Επίσκεψις του μακαρίτου βασιλέως της Έλλάδος Αλεξάνδρου εις Έδεσσαν
προς έπιθεώρησιν έκείθεν του πολέμου μας μετώπου προς την Σερβίαν και
την Βουλγαρίαν, άλλας ήμέρας προ της τελικής έπιθέσεως των Συμ-
μάχων έναντι των Γερμανοσυνεργιστών κατά τον Σεπτέμβριον του 1918.

Αεζιζ του μακαρίτου βασιλέως φαίνεται ό τότε Νομαρχης Πάλλης και ήδη
βουλευτής Κυθήρων κ. Παν. Τσιτοίλιας όστις και υπεδέχθη αυτών εις τον σιδη-
ροδρομικόν σταθμόν του Βιττικού, άριστερά δέ αυτού ό Μητροπολίτης Έδε-
σσης Κωνσταντίνος και έτεροι Αγγλοι και Έλληνες άξιωματικοί. Όπισθεν του
Αλεξάνδρου διακρίνεται ό περίφημος διά τον τουρκικόν φανατισμόν του Μου-
φτης της Έδεσσης.

«Φωτογραφία της στρατιωτικής έν Μακεδονία φωτογραφικής ύπηρεσίας των Συμμάχων».

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τετρακόσιοι άξιωματικοί, Γάλλοι, Αγγ-
λοι, Ιταλοί, Σέρβοι, Αμερικανοί, Έλ-
ληνες κλπ. έφιλοξήνησαν πλουσιοπαρα-
ρόχως. Η μουσική δέ των προσκόπων
μας ούτως ήσαν έξωθεν παρεταγμέ-
νοι διά την απόδοσιν των τιμών προς
τους προσερχομένους, έπαινίζεν τους
έδνικούς υίους των συμμάχων και ήλ-
λα τεμάχια, γύρω από ένα ύψηλόν κοντόν
έπ' του όποιου είχε περιτυλιχθή μία πε-
λωρία έλληνική σημαία περί της όποιας,
έν είδει ήνωγκαλισμού, έκυμαίνον αι ση-
μαίαι των συμμάχων. Εις την μεγαλει-
ώδη έκείνην ύποδοχην των συμμάχων
άξιωματικών, συνεισέφερον προθύμως
τάς ύπηρεσίας των αι κυρίαί και αι δε-
σποινίδες της καλτέρας κοινωνίας της
Έδεσσης με τά ώραια γλυκίσματα των,
με σωρείαν άνθών και με τās έλληνι-
κάς τοπικάς ένδυμασίας των. Επ' πολ-
λάς ήμέρας τό τέτον έκείνο ήτο τό θέμα
συζητήσεως μεταξύ των ένώνων.

Την επομένην της ύποδοχής έκείνης
ό συνταγματάρχης Vica μ' έπεσκέφθη
διά να μ' εύχαριστήση έξ όνόματος ό-
λων των ξένων άξιωματικών, και να
μ' έρωτήσει εις τί θα ήδύνατο να μου
φανή χρήσιμος.

Ευχαριστηθήν της εύκαιρίας και τον
παρακάλεσα να διανοήη μίαν όδόν ή
όποια ήτο άναγκασιότατη, διασχιζούσαν
την Έδεσσαν από τον Σιδηροδρομικόν
Σταθμόν μέχρι του άλλου του προς την
είσοδόν της σημείου, διά ν' άναπνεύση
ή πόλις.

Πράγματι, μετά τινος ήμέρας διακό-
σιοι Σεναγασταί στρατιώται του μηχαν-
ικού υπό τās οδηγίας γάλλων βιωμα-
τικών, κατεδάφισαν διάφορους τουο-
κικάς και παλαιάς ως έπ' τό πλείστον
οικίας, και διήνοιον την όδόν εις βρα-
χύ χρονικόν διάστημα, μήκος χιλίων περί-
που μέτρων και πλάτους είκοσιεσσάρων.

Διά την κατασκευήν της όδου αυτής
διατηρώ τās χειρίδας έντυπώσεις εις
βάρος της έλληνικής γραφειοκρατίας. Δι-
ότι έκλήθην κατ' επανάληψιν εις άπο-
λογίαν από την Γενικήν Διοίκησην Θεο-
σαλονίκης χάριν του έργου αυτού.

Εν πάση περιπτώσει ή όδός κατε-
σκευάσθη και έγένοντο μεγαλοπρεπώς
τά έγκαίνια αυτής, άνωμάσθη δέ υπ'
έμου Λεωφόρος της Γαλλικής Δημο-
κρατίας. Και ή όδός αυτή έινε τό σέμνω-
μα σύμμενον της Έδεσσης.

Κατά τον όμοιον ως άνω τρόπον έσυ-
νέχισα την δρσάν μου όχι όμως χωρίς
έμπόδια και κινδύνους. Κινδύνους όχι
μόνον εκ των έναερίων βουβαρδισμών,
άλλά και εκ των άσθενειών αι όποιαι
παρά τά δρακόντεια όμολογούμενως έ-
παινονικά μέτρα των συμμάχων, μάς
ήνώχλουν.

Εις μίαν ένσκήψαν αιφνιδιαώς έπι-
δημίαν Γρίπης, έκαστονάδες άνθρώπων
άπέθανον. Επ' ένα μήνα άπέθνησκον
ήμερησίως έκάτο και πλέον άνθρώποι.
Συρραγεία όλόκληρα έργαζόταν είχα κα-
ταρτίσει διά την άνάγκην τάφων. Ε-
κείνοι δέ ούτως κυριολεκτικώς έδκα-
τίσθησαν εκ της νόσου, ήσαν οι δρυχείς

ΝΙΚΑΙ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κατά τό διάστημα των πολέμικων
προετοιμασιών διάφοροι πολέμιαί νίκαι
μάς άνηγγέλλοντο. Μεταξύ τούτων ή-
το και ή κατάληψις υπό των ήμετέ-
ρων κατά τον Μάιον του 1918 του ση-
μαντικου όρους περά τά σύνορα της
Νοτιοσλαβίας, Σκρά ντι Λέγκεν, και
Βορρείως της Έδεσσης προς την κοι-
λάδα του Μογλενίτικου κειμένου, ύψους
δέ όκατοσίων περίπου μέτρων.

Την σημαντικήν αυτήν νίκην έπαι-
νύρισμεν μεγαλοπρεπώς έν Έδεσση, ό-
πως έπανηγυρίζαμεν και κάθε σημα-
ντικόν γεγονός. Ένα μήνα βραιύτερον
έπανηγυρίσαμεν και την έπέτειον της
ένώσεως της διχομθείσεως, συνεπεία του
γνωστού κινήματος της Έθνικής: Αιού-
νης, Έλλάδος.

Εις την έορτήν μετέσχον χιλιάδες λαού
και άπασαι αι στρατιωτικάί και πολιτι-
κάί άρχαί των συμμάχων. Μετά την
πανηγυρικήν δοξολογίαν εις την Μητρό-
πολιν, όλος έκείνος ό κόσμος κατηυθύν-
θη προς την Νομαρχίαν από του έξώ-
στου της όποιος έξεφώνησα τον άκό-
λουθον λόγον:

Και ή Έλλάς των φιλελευθέρων ίδεωδών,
ή Έλλάς των δημοκρατικών άρχών και των
παραδόσεων, έκτείνει και πάλιν έννοιαν τον
βραχίονά διά να τήση την ζωήν έλευθερόν
Έθνους, διά να τιμωρήση τά συντελεσθέντα
έγκλήματα, διά να πληρώση τον προορισμόν
της, διά να συνεχίση την περιπατην ιστο-
ρίαν των έκικών υπέρ της δικαιοσύνης άγώ-
νων της.

Ας αναβλέψωσιν οι ευφροί. Ας παρηγο-
ρηθώσιν οι ταλαιπωρηθέντες, ας έλπίσωσιν
οι άλγυνοί. Τό αμα των Έλλήνων δέν ορεί
εις μάτην. Η Έλλάς και πάλιν μια και άδιαί-
ρετος, γράφει διά του έίρους της νέου και
άθανάτου Μαραθώνα!

Ητο ή άρχή άκόμη του παγκοσμίου άγώνος.
Αι ψυχάι των λαών συνεσπείρανται παρηκο-
λύθουν με άγωνίαν τās φάσεις της ένσχε-
τικής λαίλαπας, και τά μικρά έθνη συνε-
ζήτουν περί του τρόπου της συμμετοχής των
εις την πάλην, προς προστασίαν των άπει-
λούμενων συμπεριόντων των.

Πρώτη ή Έλλάς, όπως πάντοτε πρώτη, δέν
έδιστοσθη! Υπό τούς μίσην διασεκαυθέντας
ήλους των παιάνων της προσφάτου εκ των
δύο πολέμων Δόξης της, ήγήρθη πρώτην
τινά υπερίσταντο και έκαυράσαν εις τον ά-
νακτα της ψυχής της: «Βασιλέ! Επ' τό κα-
θήκον! Η τιμή της Έλλάδος σε καλεί ν' άνα-
λάβης και πάλιν τον ίερόν άγώνα! Αι συν-
θήκαι έινε πάντοτε ίεραί, και τά φίλα έθνη
άναμένουσιν την έδωκον αυτών έκπλήρωσιν.
Η περιπατης Ιωνία καρτερεί τον σωτήρα
της, και ή Πόλις των όνείρων των θαυμαβευ-
τήν της. Βασιλέ, έπ' τό καθήκον!»

Και τό θαύμα συνετελέσθη και πάλιν! Δέν
είχον είσέτι έπουλώθι α' ένδοξοι της Έλλά-
δος πληγαί, δέν είχαν είσέτι καθαρσθή έκ
του αίματος ό άπελευθερωτικώς αιδής, δέν
είχαν δέν είχον άκόμη τεθή εις τάς θήκας
των, και ίδου πάλιν ή Έλλάς πάνοπλος και ό-
ραία ύπήκουε άκούσεως εις την φωνήν των
Κυβερνητών της!

Αι μητέρες άνέλαβαν να θνητήσας τους
παιόντας ήρωας. Αι σύζυγοι άντεκράτησαν
τά δάκρυα διά τους ύπέρ της Πατρίδος θυ-
σιάζοντας συζύγους, και τά τέκνα, και οι
πατέρες, και οι άδελφοί, και οι άδελφαί των
έλληνοπαίδων, έν μια φωνή, απ' άκρων εις ά-
κρον της Έλληνίδος Γης έκραύγαζον:

«Ιτε παίδες Έλλήνων... έλευθερώτε

Συνάντησις έν Έδεσση των δύο Αλεξάνδρων κατά τον Σεπτέμβριον του 1918,
του μακαρίτου βασιλέως της Έλλάδος Αλεξάνδρου, και του τραγικώς δολοφονη-
θέντος προφάτως έν Μασσαλία βασιλέως της Σερβίας Αλεξάνδρου διαδόχου
τότε και άρχηγού του Σερβικού στρατού, άλλων προ της γενικής έπιθέσεως
των Συμμάχων κατά τον έν Μακεδονία πολέμου μετώπου των Βουλγάρων και
των Γερμανοσυνεργιστών.

«Φωτογραφία της στρατιωτικής έν Μακεδονία φωτογραφικής ύπηρεσίας των Συμμάχων».

ψυχάς των άπορμήτων μαχητών του Κιλίκι
και της Κρήνας!

Βαθμιαίως συνετελεστο εις την ψυχήν της
Έλλάδος ή δουλεία και ή ταπεινότης, βαθμι-
δώς είσήχοντο εις τον οργανισμόν της τά μι-
κρόβια της φθοράς και της άπιστοσύνης
και του έβουλετισμού του μεγαλειώδους της
παρελθόντος.

Οι πόλις δά δυνήθη να περιγράψη την ά-
γώνιαν κατά τās ήμέρας έκείνας όλων των
λατρευσάντων την Έλλάδα, και των μεγάλων
προταγών της και φίλων της;

Η ώραία των ώραιων ποταμών Πατρίς
έούμετο εις την άίμωσιν, και οι μεγαλειή-
βολοι και δοξαστερείς κυβερνήται της, οι ό-
νείροισι είσήμεροι, ατέην μεγάλων και ένδοξων,
άπληχτο εις έκούσαν έξορίαν διά να μή
παράστωσι μάρτυρας του συντελουμένου κατ'
αυτής κακούργηματος.

Και ή ταπεινότης έπληροτο βαθεία, και
οι μήνες διεδρόνον ό εις τον άλλον μακροί
και άτελείτητοι, και ή ψυχή των στρατιω-
τών έδολητηριάζετο, και έπάνω εις τους λό-
φους έκεί ένθα ποτε ήτρωπε νικηφόρος
ή έλληνική λόγχη έκεί ένθα έκυμαίνον ή
έλληνική φουσανέλλα, έκεί ένθα δοξασμένη
έστήθη ή σημαία ή γαλανή, έκεί τώρα έλάμ-
νασαν χωράν ή τραγωδία της έξουλειώσεως
μιάς δοξασμένης φυλής.

Πού έινε α' Σέρβα; Πού έινε ή Αράμα;
Πού έινε ή Καβάλλα; Πού έινε α' εύφοροι
χώρας τās όποιος άφθόνης έκίοντο τό α-
μα των γενναίων της Έλλάδος μαχητών;
Πού έινε α' άμαρτωλοί έλληνικάί πόλεις
της Ιωνίας, του Πόντου, της Θράκης;
Πού έινε οι έλληνικοί αιώνα πληθυσμοί;
Και ή προδοσία παρέλθε βαθμιαίως τον
ίσχυρόν της Έλλάδος οργανισμόν, και τά
δάκρυα πόρινα κατήχοντο των όφθαλμών
όλων έκείνων ούτως ένέκλεισαν εις την
ψυχήν των τό θέτον είδωλον μιας μεγάλης
και κυρίαρχου Έλλάδος, μιάς Έλλάδος έν-
δόξης και ίσχυρας.

Τοιούτοτρόπος α' συνθήκαι έκουελιάσθη-
σαν, και ή πατριωτική φίλια και εύγνω-
μοσύνη προς τους φίλους και προστάτας
έκουελιάσθη και αυτή, και τό όπλο, όπλο
μετά όποια οι εύεργεταί της Έλλάδος την
άνελεγερίαν αυής ύπαστήριζαν, έστράφησαν
έναντιον...

Έφωτισήσαν εις την οκάν της έξο-
ρίας, άπεσφύρθησαν άκοντες από της έξεγ-
σεως μιάς περιλάμπρου Πατρίδος, διά να
μή μολύνουν τά ένδοξα του 12 και του 13
τροπαία.

Και ή Έλλάς μία και άδιαίρετος, υπερίφα-
νος και ώραία, σερνή ως γλυκεία παρθένος
και εύκομος, όμωλεσε την γλώσσαν της ελι-
κρινείας προς τους κλονισθέντας θαυμαστάς
και φίλους της;

«Είμαι τιμία. Σέρβαί και συνθήκαι. Εύ-
γνωμόνως τους προστάτας μου. Δίδω τό αίμα
μου εις τον κοινόν υπέρ της έλευθερίας ά-
γώνα.»

Και οι φίλοι έξευκρότησαν, και οι θαυ-
μαστοί άνένευσαν, και ή προσοσία των
ίσχυρών έπανήλθε θεομωτέρα και πάλιν, και
στοιχεύοντά να έδημιουργήσαν, και ή θεία
αίγλη περιέβαλλε εκ νέου τό ευγενές μέτω-
πον της Έλλάδος.

Αέροι... Αέροι... άντιχει και την στιγμήν
αυτήν ό πολέμικος των Έλληνοπαίδων παύς.
Παραμερίσατε οι δειλοί. Παραμερίσατε οι
άπιστοι. Διαβαίνει ή Έλλάς, ή μία Έλλάς,
ή Έλλάς ή άδιαίρετος, βαδίζουσα εις την Δό-
ξαν υπό τά χειροκροτήματα και τās έπυ-
φηνίας των πεπολιτισμένων λαών του κόσμου.

Αειτάλλεσαι α' άδάφια στολίζουσι την κό-
μην της, και τά λουλούδια της Νίκης ά-
φθονα σκορπίζονται από τās χείρας της έπ'
τό Ραβίνε και του Σκρά ντι Λέγκεν!

Η θεία φωνή της δέν έκουράσθη, άλλ'
έξακολουθεί και διά έξακολουθή πάντοτε ή-
κούσα από των Παιάνων της της Σαλαμίνος
μέχρι του Ζαλόγκου και του Μεσολογγίου,
και από τούς άδιαλείπτως μέχρι του θρό-
νου του Θεού.

Παραμερίσατε οι δειλοί του Κάιτρε, πα-
ραμερίσατε να διαβή ή Πατρίς των Πατρι-
δων. Τι και άν οι Κάιτρε έθεσαν έμπόδια
εις τον δρόμόν της; Τι και άν άφρονον τό
δηλητήριον εις την ψυχήν της έχούθη; Τι και
άν τό χρυσόν τά ίερά της έβεβήλωσε; Τι
και άν οι λόφοι της και τά βουνά της, και
α' πεδιάδες της από τον πόδα του βαρβα-
ρικού έμολύνθησαν; Τι και άν α' χείρες της
έδωκεν εις τον πόδα της έρασνισθή;

Εις τά βάθη της καρδιάς της άσβεστος
ή θεία της έλευθερίας φλόξ έκρύπτετο, και
έξεπλήσθη αίφνης διά να παρασφύη τους

ΔΙΑΣΠΑΣΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Από της εποχής αυτής καθ' ήν έξε-
φώνησα τον άνωτέρω λόγον μέχρι της
15) 8 Σεπτεμβρίου 1918, ήμεραν της
συνομολογήσεως έν Θεσσαλονίκη άναχω-
χής μετά των ήττηθέντων Βουλγάρων,
δέν έπαύσαμε να πανηγυρίζωμεν έν Έ-
δεσση πολέμιας νίκας.

Η διάσπασις του έχθρικού μετώπου
υπό των έν Μακεδονία συμμάχων υπήρ-
ξεν εις όλα τά σημεία θριαμβευτική.
Εις τον άγώνα έκείνον μετέσχον δύο
Γαλλικά Μεραρχία ένισχυθείσαι υπό
Σέρβων υπό τον Βοιβόδαν Μίαις, ός
και Αγγλων και Ιταλών. Επ' όσον
μετέσχον και δέκα έλληνικά μεραρχία,
διά των όποιων κυρίως, και των Σέρ-
βων όμοι, έπλήσθη τό τελειωτικόν ρήγ-
μα εις τό έχθρικόν μέτωπον, και ήρ-
χισε πλέον ραγδαία ή προέλασις προς
τά Σερβικά και τά Βουλγαρικά έδάφη.

Ολίγον χρόνον προ της ένάρεξης της
γενικής έπιθέσεως έπεσκέφθη την Έδε-
σσαν και ό μακαρίτης βασιλέυς Αλέξαν-
δρος προς έπιθεώρησιν έκείθεν του συμ-
μαχικού μετώπου, και προς συνάντησιν
του τότε διαδόχου και προσφάτου δο-
λοφονθέντος έν Μασσαλία μακαρίτου
βασιλέως της Σερβίας Αλεξάνδρου.

Τον μακαρίτην Αλεξάνδρον υπεδέχθη
εις τον παρά την Έδεσσαν σιδηροδρο-
μικόν σταθμόν του Βιττικού, και δέν
θα λησμονήσω την αίσιοδοξίαν του διά
την όριστικήν νίκην των συμμάχων.

Ημέρας τινάς προ της έπισκέψεως
του Αλεξάνδρου έφθασαν εις Έδεσσαν
διερχόμενος, προς έπιθεώρησιν επίσης
του συμμαχικού μετώπου, και ό κ. Βενι-
ζέλος. Η άφίξις του μεγάλου έθνικού
άνδρος εις τον σιδηροδρομικόν σταθ-
μόν Έδεσσης έδωκεν άφορμήν εις έν-
θουσιώδεις υπέρ αυτού έκδηλώσεις. Πα-
σαι αι διοικητικάί μας άρχαί και αι στρα-
τιωτικάί άρχαί των συμμάχων υπεδέ-
χθημεν αυτών, διακόσιοι δέ πρόσκοποι
έν στολή παρατεταγμένοι κατά μήκος
των γραμμών του σιδηροδρόμου εις
τον σταθμόν, υπεδέχθησαν τον κ. Βενι-
ζέλον μόλις ένεφανίσθη εις τό παράθυ-
ρον του τριάνου με τον ύμνον:

Δοξασμένος ήλθε πάλι
ό Μεγάλος Αρχηγός...

Βαθείαν εις όλους έντύπωσιν έκαμεν ή
συγκίνησις του κ. Βενιζέλου όστις όρ-
θιος έπ' των βαθμίδων του τριάνου
ήκρατό τά διακόσια έκείνα παιδιά. Ε-
σκέπτετο ίσως την στιγμήν έκείνην, ποία
Μοίρα θα είχον τά έλληνοπούλα έκείνα
έάν ή Πατρίς μας υπεδουλούτο και πά-
λιν εις τους προαιώνιους της έχθρούς.

Ο ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ο ένθουσιασμός του λαού της Μακε-
δονίας εκ των νικών ήτο άκράντος,
ή δέ πόλις της Έδεσσης εύρίσκετο υπό
διαρκή πανηγυρικών σημασιοστολισμών.

Η χαρά έξωγαργίζετο εις τά πρόσω-
πα όλων, και μία άνακουφισιά έξεδη-
λούτο από τον τεματιζόμενον όριστικώς
πλέον πόλεμον.

Όσον διά τους εις τά έδάφη μας
Σέρβους, έινε άδύνατον να περιγράψη
κανείς ποία αίσθηματα συγκινήσεως οι
άνθρωποι αυτοί έδοκίμαζον, και με ποί-
αν λαχότραν έτοίμαζον τās άποσκευάς
των προς άναχώρησιν διά την έλευθε-
ρωθείσαν πλέον από τους Αυστρογερ-
μανούς μαρτυρικήν των πατρίδα.

Μόλις α' πρώται είδήσεις των νικών
μας και της προελασεως μας προς την
Ανατολικήν Θράκη, με κατεύθυνον
προς την Κωνσταντινούπολιν, κατέφθα-
σαν εις Έδεσσαν, αύθρομήτως ό λαός
συνεκεντρώθη προς Δοξολογίαν εις τον
Μητροπολιτικόν ναόν της πόλεως. Εις την
δοξολογίαν έκείνην μετέσχον διά στρατι-
ωτικές παρατάξεις και οι έναπομείναντες
έν Έδεσση σύμμαχοι άξιωματικοί
διαφόρων σχηματισμών, πάσαι αι Διοι-
κητικάί μας άρχαί και οι θρησκευτικοί
άρχηγοί, ως έπίσης, διά πρώτην φοράν,
και ό τούρκος Μουφτής Έδεσσης.

Του Μουφτή αυτού, άποθανόντος ή-
δη, όστις ήτο ένας από τους πλέον μορ-
φωμένους και σπαιόνοντας Τούρκους
έθνικοφρονας έν Έλλάδι και ό όποιος
έπροορίζετο διά την θέσιν του Μουφτή
Αθηνών, διατηρώ ζωράν άνάμνησιν
των λόγων του κατά την ώραν της με-
ταβάσεως μας υπό τους χαρμυσίνους
ήχους των καδώνων των Έκκλησιών
εις την Μητρόπολιν Έδεσσης διά την
δοξολογίαν.

—Τώρα, μου είπε, κ. Νομαρχα, ήμπο-
ρώ να παραδεθώ, πώς ήρθε όριστικώς
πληρά τό τέλος της Τουρκίας.

Μετά τό πέρας της δοξολογίας ώμί-
λησα, προς τους πανηγυρίζοντά λαόν, διά

Κατ' ἀσφαλείς πληροφορίας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Δωρόθεος μετατίθεται κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὴν κενὴν θάλαμν τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης. Ἡ ἔδρα τις κρατεῖ ἐν νικητήρι τοῖς συμπολίταις.